

Artà

PREMSA
ORDINA

ANY V • NÚM 40 • SEGONA ÈPOCA • PERIÒDIC INDEPENDENT D'INFORMACIÓ LOCAL • JULIOL 1989

Som a Festes

Dins una vall, guardada com una copeta d'or, la Vila d'Artà roman tranquil·la amb sa vella sabiduria que li donen ets anys i una experiència apresada a cops d'escodre. Sant Salvador, dins s'antic castell sarraí, dóna nom a Ses festes per autonomàsia. Unes festes per ses quals reclaman protagonisme p'es poble, per sa gent que conforma es poble. Son massa anys de dur-mos per sa mà. Es poble n'ha d'esser actor i n'ha de fruir amb tota l'ansia de sa qual sols un pic cada any poden tenir-ne delectació.

Sa fotografia aèria mos mostra, a més de ses cases de s'entorn urbà, amb sos antics molins d'En Leu i d'En Corona, es Pujols i Son Vives. Més lluny, es Recò i Sa Duaia, prop d'on sobresurt es Puig de s'Esquerda. Més enllà de Ses Plenetes, Es Coll de Sant Joan mos situa en es cap curucull per on se forma es Torrent d'es Revolts, devora es sementer de Na Corna. A la dreita, Sa Mesquida, ja territori gaval·lí.

Desitjam tota sa felicitat que es mereixen es nostros lectors, sobretot mentre pasen ses Festes de Sant Salvador de l'Any Europeu de 1989. Així sia.

Editorial

En estas mismas páginas publicamos el Programa de Fiestas de San Salvador de este año. Un programa ciertamente atractivo tanto por su confección como por su contenido.

Vemos como inconteniblemente el pueblo pasa a ser protagonista de sus fiestas, cuya ideonidad habíamos proclamado desde estas mismas secciones en más de una ocasión. Notamos a faltar el Grupo de Teatro local que haga suya una de las noches festivas para establecer la comunicación activa que propicia el arte de Talia, con el resto de artenenses sin duda proclives a contemplar sobre las tablas a sus propios paisanos.

Vemos como los de la Tercera Edad se organizan la velada *camp*, a la que pronosticamos un gran éxito, para participar en el jubileo con toda plenitud y tal como ellos lo entienden.

Constatamos que la faceta de artes plásticas permanece en lo recóndito del alma popular, para aflorar en la mínima ocasión, vertebrándose en un sinfín de exposiciones en armonía con los artistas foráneos que unidos en parecidos ideales producen la muestra cultural más importante del Levante mallorquín. Cuidada la parte deportiva con una muestra exhaustiva de diversas facetas con protagonismo total para nuestros atletas, especialmente el sector juvenil, verdadero semillero de futuras hazañas.

Asimismo, vemos integrado en las fiestas a este incipiente Festival Musical con varios conciertos, aunque tenemos serias dudas sobre la oportunidad de horario y lugar de alguno de ellos. Hay eventos pasados que así lo evidencian.

Ahora bien: lo que nos ha causado una penosa impresión ha sido la salutación del alcalde. Hay tantas maneras de hacer olvidar en la euforia de las fiestas las deficiencias que se padecen que causa extrañeza la inconsciencia de escribir que se participa en ellas todos juntos y se vibra en el mismo tono al

sentir que la fiesta sale de dentro cuando se es incapaz de hacer que en estas fiestas participen juntas las agrupaciones folklóricas locales. En todo caso, estas sólo participan en años alternativos. Es hiriente leer la palabra *juntos* cuando se forma parte de un colectivo discriminado en las subvenciones a la prensa local sin dudar en proteger la que le tuvo, siendo alcalde, en su equipo de redacción y que bajo su férula se ha convertido en la voz de su amo.

Es cínico afirmar desde un programa que se vibra en el mismo tono cuando se mantiene con dinero público —es decir, de todos nosotros—, una emisora de radio desde donde se nos insulta, desde donde se nos amenaza, desde donde se nos anuncia que en cualquier momento se pueden coger las armas contra nosotros para convertirnos en carne no apta para los buitres, y la que únicamente tienen acceso los turiferarios de turno.

Efectivamente Sr. Alcalde, que podemos celebrar muchos años las fiestas de San Salvador, pero sin esta división del pueblo que su política ha propiciado. Que se termine el amiguismo, la protección de los de su misma cuerda, que puedan trabajar para el pueblo quienes lo deseen sin que sean apartados por su distinta manera de pensar.

Y sobre todo, al sentir latir fuerte el corazón dentro del pecho, es cuando el razonamiento sereno debe indicarnos que también son artenenses los que piensan, sienten y se manifiestan diferentemente de nosotros, los que querrían un Artá distinto y que la unidad que usted proclama se demostrara con obras, no con palabras vacías de contenido. Que no en balde tenemos una sección dedicada a la Municipalería y por lo tanto sabemos, en el curso de este último año, cuántas desuniones ha ocasionado usted.

Recapacite, Sr. Alcalde, para que le año próximo su *Salutació* sea verdad.

Pàtria

Abans la meua Pàtria era una roca que Déu posà enmig de la mar, d'aigües clares, transparents, i un cel ben clar.

De gents rústiques que guardaven un tresor de sentiments; embebecides i ufanes de sentir-se independents. De persones confiades que sabien d'amistat, orgullosos i embuïdes de la seva identitat

Ara, la Pàtria, diuen que és més grossa, comença a l'altre costat de la mar; amb unes gents que xerren altra llengua... i que li diuen castellà!

Mos han fet un bon rentat de cervellera; ja no sabem qui som ni a on anam. Mos prenen cada dia lo que és nostre, i callam, callam, callam...!

I jo ja no aguanto més perquè no puc; abans tenia mon Rei i mon Senyor... aquell que mataren els que ara mos trepitgen,

entrant a Lluchmajor.

Però ma Pàtria segueix essent aquella roca que un dia Déu fé néixer de la mar, que enrevoltà d'aigües clares, transparents, i un cel ben clar.

I vull que aquella gent torni ésser aquella que tenia una sola identitat...

Aquella que lluitava tan gelosa per la seva llibertat.

Jo seguiré tenguent sols una Pàtria: aquella roca enmig de la mar, d'aigües clares, transparents, i un cel ben clar.

De gents que ja escolten i ja entenen d'on són, qui són, i a on han d'anar; de gents que comencen, a Déu gràcies, poc a poc a despartar.

El Sant Pere

Maquetatge i dibuix: ARPO • Fotografia: JUAN GINARD FERRER (SARASATE) i JULIO INFANTE • Repartidor i coordinació: JUAN BUJOSA TOUS • Coordinació Palma: MIQUEL LLODRÀ • Redacció: PEPE MISLATA, TOMEU FEMENIES SARD, JOSÉ CANTÓ PLANISI, JOAN ESCANELLAS, SERAFÍ GUISCAFRÉ GENOVARD, ANTONIO GINARD CANTÓ, Mª ÀNGELES PIÑEIRO • Col·laboradors: JOSEP MELIÀ, GABRIEL GENOVART, SANTIAGO PERELLÓ, BERNAT CIFRE, MIQUEL MOREY LLITERAS, BONET DE SES PIPES, MIQUEL BOTA TOTXO • Pseudònims: ES SANTANYINER, VIVILLO VIVALDI, EN PINXO DE SON RECUIT, P.G.

Direcció: CONJUNTA

Administració: R.S.N.

Direcció Artà: CARRER CARDENAL DESPUIG, nº 8 - 10

TELS: 56 20 05 - 56 26 52

Depòsit Legal P.M. 203-1983

Preimpresió: PREYTESA. Impressió:

Impremta LA ACTIVIDAD

MUNICIPALERÍAS

Cabe destacar la ausencia de los concejales Miguel Hernández (Grupo Independiente) y Guillermo Artigues (PSOE), cuyo voto era decisivo ya que era necesaria la mayoría absoluta para aprobar la contabilidad de "caudales" (existencias y pagos) del 2º Trimestre de 1.989, de la Administración del Patrimonio de los años 87 y 88, y cuenta gral. del Presupuesto de estos mismos años.

Empieza la sesión con la protesta de los grupos PP y CDS por el siguiente motivo: "¿Por qué se avisa a los miembros de éste consistorio con una antelación de 48 h. justas y *rascadas*, incluyendo el sábado y domingo en medio, a fin de imposibilitar la adquisición de información? Una vez, pase. Dos, también. ¡Pero ya parece que lo hacéis a propósito!". El alcalde reconoce la razonabilidad de esta protesta.

1º pto. Aprobación de las actas anteriores.

Los grupos PP y CDS no aprueban el contenido de las actas. Vuelve a debatirse la constancia de éstas. En ellas, faltan alegaciones de vital importancia para comprender la verdadera labor que unos y otros partidos desempeñan.

Los tres siguientes puntos tratan, como he mencionado anteriormente, de contabilidad. No voy a aburrirles con absurdas cifras. Sólo diré que, debido a la ausencia de estos dos concejales y con la abstención de la oposición, quedan sin aprobar.

5º pto. Contratación de las obras de reparación de la cubierta (tejado) de la Residencia.

Lo chocante del caso es que estas obras empezaron antes de la elección y aprobación del presupuesto. Se presentaron tres presupuestos. Se propone el más económico, adjudicando las obras a Antonio Mascará y Sebastián Tous. Importe de 7.969.954 pts. Abstención de la oposición.

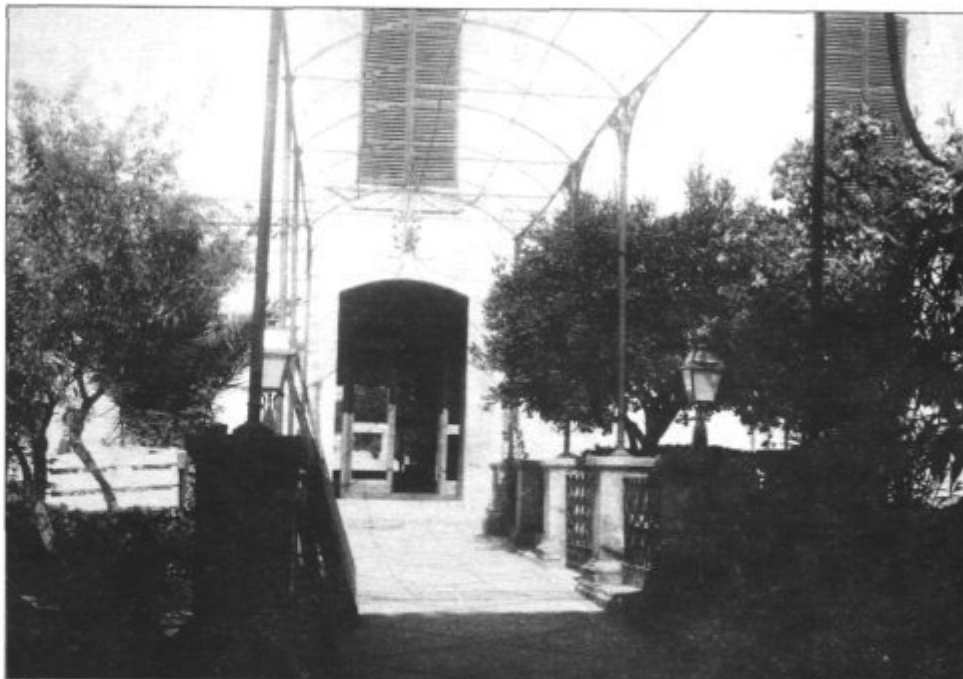
6º pto. Aprobación de la documentación complementaria del Plan Parcial de las parcelas 82 y 83 del polígono 3 del Plan Gral. de Extensión de la Colonia de San Pedro.

Estas tuvieron una aprobación inicial el 30-12-88. La Comisión Provincial de Urbanismo halló en ellas una serie de deficiencias que deben ser corregidas.

Los grupos PP y CDS se abstienen en su votación debido a la falta de información proporcionada por el Ayuntamiento, tanto en éste como en los anteriores ptos. de la sesión.

7º pto. Solicitud de suspensión de planteamiento al Parlamento Balear en una serie de polígonos del Plan Gral. de Extensión de la Colonia de San Pedro.

El 13-6-88 se solicitó esta suspensión a la Conselleria de Obras Públicas. Al no

Las obras se adjudicaron después de haberlas empezado. ¡ que no és guapo, això?

obtener respuesta hasta la fecha, se ha decidido solicitar esta suspensión al Parlamento Balear.

Los grupos PP y CDS votan en contra. *8º pto. Ruegos y preguntas.*

a) Hace unos días, el conseller de Turismo Jaime Cladera, mantuvo una reunión a puerta cerrada (sin periodistas) con los cabezas de partido que forman nuestro consistorio. Quedaron en que elaborarían, conjuntamente, un proyecto y su presupuesto. Pues bien, al día siguiente un artículo firmado por Bartomeu Amengual, afirmaba (según declaraciones dadas por nuestro alcalde) tener un presupuesto de 300 millones para el embellecimiento de la zona de Montferrutx y la Colonia de San Pedro.

Si este periodista no asistió a la reunión y nuestro alcalde afirma no haber hecho tales declaraciones, o bien alguno de los dos mente o como dijo Juan Sureda: "Hi ha fantasmes per la Sala". b) En cuanto a Radio Artá, y a raíz del *ventilado* asunto del programa *Natura*: Miguel Pastor soslaya que no es responsabilidad suya lo que se haya podido decir en éste u otros programas, si bien se le ha dado "un toque al pilluelo".

Por otra parte, el Ayuntamiento jamás censurará a nadie ni a nada, estando esta programación abierta a cualquier ideología.

Juan Sureda le contestó que también estaba en contra de la censura, pero que había una cosa llamada decoro y buenos modos que algunas personas desconocen, y que deben conservarse siempre, incluso al emitir una información en cualquier medio de comunicación. Y, además, ningún organismo público y político-social como un ayuntamiento debe respaldar a alguien que haga apología del terrorismo.

c) Pedro Mestre propuso hace algún tiempo que se realizará un estudio del servicio de asistencia médica de la Colonia de San Pedro y se subvencionarán los desplazamientos del médico, en lugar de pagar la iguala que hasta el momento pagan los vecinos de esta localidad tan olvidada por nuestro Ayuntamiento.

También se prometió en su momento una parada escolar, que aún espera respuesta, achacando la culpa esta vez, al servicio de Autocares Manacor.

En cuento a la señalización de cruces, una de las máximas autoridades de Tráfico le comentó a Juan Sureda, que si ocurría un accidente en un cruce mal señalizado y se pedía responsabilidades al Ayuntamiento, éste tendría que pagar las consecuencias.

Y pasando a otro tema, ¿qué ha pasado con el dispensario municipal de la Colonia que se le ofreció a la Cruz Roja? ¿No es extraño que prefieran permanecer en una cochería alquilada antes que en un edificio construido para tal fin?

El Ayuntamiento les propuso cederles todo el dispensario a cambio de que les dejaran utilizar la sala de curas y despacho. Oficialmente, la Cruz Roja, no ha dado respuesta.

La Cruz Roja tiene una normativa que no permite compartir su sede con ningún organismo diferente, como por ejemplo sería nuestro ayuntamiento. La solución sería abrir dos puertas de entrada a fin de que estuvieran "juntos, pero no revueltos". Sin embargo, nuestros dirigentes no parecen estar dispuestos a modificar el edificio.

Esto fue todo. Una brillante intervención por parte del Partido Popular, y una deplorable y demagógica actuación del grupo Independiente.

Nuredduna

Gran gala lírica en la iglesia

Como un gran acontecimiento artístico creo puede ser catalogado este proyectado concierto para realizar debidamente la entrega de diplomas y emblemas de Sa "Comare Beneta", este legendario personaje que tanto se ha incardinado en la entraña de nuestro pueblo, cosa nada rara si se contempla que de la entraña del mismo pueblo salió.

El Artà, hijo de la primitiva publicación, ha seguido el rumbo que aquella le marcó en lo que a quehacer cultural se refiere. Cada una de las fiestas culturales que el Artà ha promocionado constituyeron verdaderos acontecimientos. En la primera, la actuación del Coro del Teatre Principal con la colaboración de Margaluz. En el segundo, la representación de "En Llorenc mal casadís".

Creemos no obstante que la velada que ahora preparamos será la que culmine las diferentes veladas.

En efecto, un concierto con la soprano manacorina Paula Rosselló y el tenor Juan Antonio Senpere, acompañados por la Orquesta Lírica bajo la dirección del maestro Nadal es un plato exquisito que puede dar la medida de lo que debiera ser un verdadero festival musical.

Afortunadamente, en estos últimos años se ha notado un renacer de la afición a esta olvidada parcela musical que es la lírica. Hoy vemos masivas asistencias en Pollensa, el Auditorium o el Principal de Palma, primer promotor de esta faceta como lo demuestran sus actividades operísticas y de zarzuela.

Pero en Artà, sin un teatro y sin demasiadas inquietudes para promover actos de esta índole, tiene que ser una revis-

José A. Sempere

ta como la nuestra la que trate de cubrir la parcela que otros debieran cultivar. Sabemos de un concejal perteneciente al Partido Socialista que ha manifestado en diversas ocasiones que el Artà no es un periódico cultural. Las comparaciones son siempre odiosas pero nosotros retamos a dicho regidor a que compare nuestra revista y actividades con cualquiera otra y nos demuestre que su aseveración es verdad.

Bien, sin hacer caso a estas apreciaciones, hijas de un poco sentido democrático para encajar críticas, vamos a estar de nuevo entre nuestro pueblo para un Concierto que a no dudarlo va a marcar época.

Seguidamente, damos a conocer los curriculum de

nuestros artistas y el programa a interpretar.

José A. Sempere.— Tenor lírico. Nacido en Alicante; se formó musicalmente y vocalmente con los principales Maestros de la escuela de perfeccionamiento de la Scala de Milán y del Teatro del Liceo de Barcelona.

Su voz poderosa y extensa de bellísimo timbre le permite abarcar un amplio repertorio de ópera, sin dejar la zarzuela, el oratorio y el lied clásico.

Mantiene en su repertorio obras como Lucia di Lamermore, La Favorita, Don Pasquale, Rigoletto, I Puritani, Romeo et Juliete, Ana Bolena, Fausto; y otras como Tosca, Bohème, Butterfly, Luisa Miller, Cavalleria Rusticana.

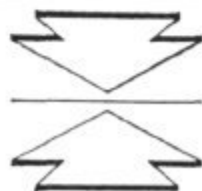
Desde 1984 ha comenzado a desarrollar una importante carrera internacional cantando ópera en importantes teatros de Italia y Francia, destacando también actuaciones en Holanda y en Viena con el Réquiem de Mozart y el Requiem de Verdi y 9ª Sinfonía de Beethoven, habiendo realizado también importantes giras de conciertos en Alemania e Italia. Galardonado en diversos concursos Internacionales como son: F. Viñas, Mario del Mónaco, Busseto, Voci Lombarde, Concurso Nacional de canto Ciudad de Logroño, etc...

Rafael Nadal.— Director y pianista, su personalidad es bien conocida en los medios musicales de Baleares y Cataluña. Cursó estudios completos de piano, con las máximas calificaciones en los conservatorios de Valencia y Baleares.

Estudió armonía, composición y dirección con el maestro Torres Navarro, ingresando por oposición a los 23 años, en el Cuerpo Nacional de Directores de Bandas de Música de la D.G. de Administración Local, pasando a ocupar seguidamente plaza en propiedad del Ayuntamiento de Manacor en la Escuela y Banda Municipal de Música.

Apasionado del arte lírico, ha realizado una intensa y fructífera tarea a través de la Agrupación Artística y de la Capella de Manacor. Ha dirigido y acompañado entre otros a relevantes figuras de la lírica, tales como Alfredo Kraus, Vicente Sardinero, Miwako Matsumoto, Guiseppe Giacomini, etc.

En estrecha colaboración con la Dirección del Teatre Principal y Consell Insular de Mallorca, llevó a cabo un ciclo de conciertos líricos por toda la

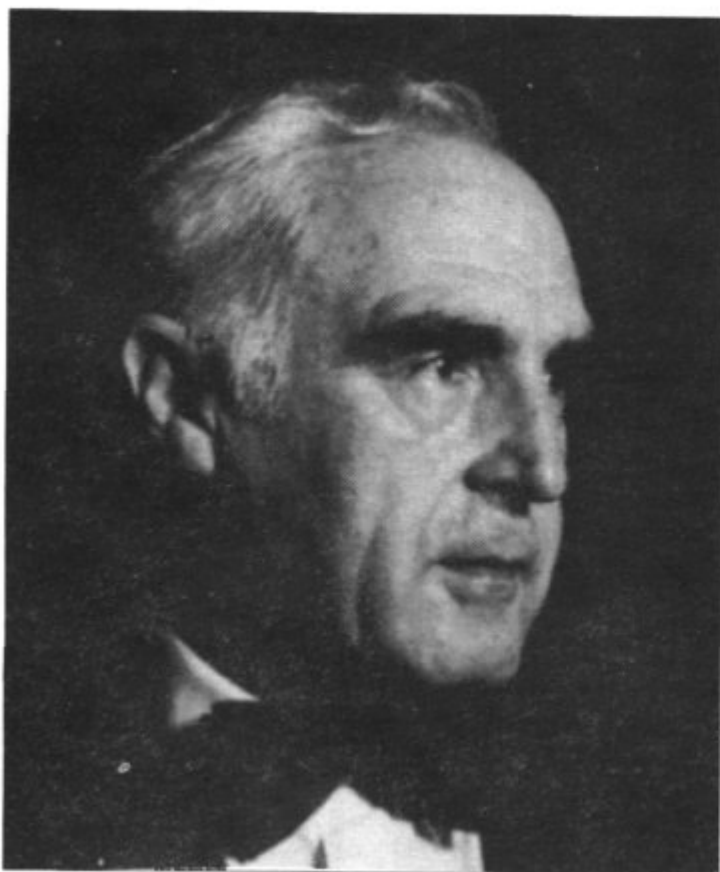
CENTRE DE RECONeixEMENT
METGE - PSICOLòGIC
ARTÀ

**certificats metges per
permís de conduir i
llicència d'armes**

Avinguda Ferrocarril, 2, 1.er
(Damunt Bar Almudaina)
ARTA

OBERT
DILLUNS I DIMECRES
DE 17 A 21 H.

de los Padres Franciscanos

Rafael Nadal

Paula Rosselló

geografía de la isla con el Coro del Teatre Principal, Orquesta y Solistas, obteniendo grandes éxitos.

Director, desde su creación, del Coro del Teatre Principal es, junto a Serafín Guiscafré y Sylvia Corbacho, uno de los artífices del actual y esplendoroso resurgimiento del teatro lírico-musical en Mallorca.

Paula Rosselló.— En plena adolescencia destacó por su fina sensibilidad y aptitudes musicales. Cursó estudios generales de música en la Escuela Municipal de su ciudad nativa, Manacor. Coronada su carrera profesional con Matrícula de Honor en todos los cursos, realiza clases de interpretación con el maestro Miguel Zanetti. Por dos años fue becada por la Fundación March, para cursar estudios con la profesora Rina Malatrasi, quien goza de una buenísima reputación como maestra de canto en los medios líricos internacionales, avalada entre otros por Renata Tebaldi, Alfredo Krauss... El no menos prestigioso maestro Dante Mazzola, de La Scala de Milán, le impartió clases de repertorio.

Ha obtenido el segundo premio del importantísimo Concurso Internacional de Canto "Vicenzo Bellini". Intervino en *Carmina Burana*, representada recientemente en el Teatre Principal.

Últimamente asistió a las clases magistrales ofrecidas por Montserrat Caballé en Madrid, habiendo recibido emocionadas felicitaciones de

la gran diva, quien resaltó públicamente sus naturales condiciones y la buena escuela adquirida en Milán. Prediciendo que pronto brillaría su nombre en el difícil mundo lírico.

Transcribimos el final de un artículo publicado por la revista "Época" sobre las clases magistrales de Montserrat Caballé: "...y dentro de muy

poco podremos asistir al nacimiento de nuevas voces de calidad en el canto español... Apunten tres nombres: Mª José Gallego, conocida ya como alumna de la gran soprano catalana; Isabel Rey y Paula Rosselló. Se hablará muy pronto de ellas".

Últimamente ha interpretado la Luisa *Fernanda* en este mismo teatro.

PROGRAMA

I

FAUST	Preludi	CH. GOUNOD
LA FAVORITA	"Una vergine"	G. DONIZETTI
OTELLO	"Salce... Salce"	G. VERDI
FAUST	"Salut, demeure"	CH. GOUNOD
LES PECHEURS DE PERLES	"Cavatina de Leila"	G. BIZET
FAUST	Dúo	CH. GOUNOD

II

LA TRAVIATA	Preludi	G. VERDI
ANNA BOLENA	Aria final	G. DONIZETTI
LA TRAVIATA	Aria i caballeta	G. VERDI
MADAME BUTTERFLY	"Un bel di vedremo"	G. PUCCINI
RIGOLETTO	"La donna è mobile"	G. VERDI

La Ley de Costas, motivo de preocupación

El día 28 de julio del año pasado el Rey D. Juan Carlos sancionó, precisamente en Palma, la nueva Ley de Costas que las Cortes Generales habían aprobado con anterioridad. La ley se publicó en el Boletín Oficial del Estado del día siguiente, o sea del día 29. Y, ya se sabe que, por estas fechas, los que acostumbran a leer los Boletines Oficiales suelen hacerlo con bastante desgana y más dispuestos a irse a tomar el fresco que a zamparse 119 pesados artículos que tiene la ley. Total, que ésta, por la razón apuntada, y tal vez por alguna otra, la verdad es que pasó algo desapercibida, incluso para aquéllos que tenían obligación de enterarse de su contenido. Y no hablemos ya del público en general quien, si es que se diera cuenta de esta importante disposición, sería por alguna noticia fugaz de la prensa o del telediario de las tres de la tarde. Pero la ley estaba allí, impresa perfectamente en el Boletín. Y ahora mismo la tenemos ya ahí, cerca de casa, aplicándose en algunos términos municipales próximos cuyos habitantes han experimentado, o están experimentando en estos momentos, sus primeras salpicaduras.

Hace días leíamos en la prensa que en los municipios de Muro, Alcudia y Santa Margarita se han practicado ya los primeros deslindes de la costa por parte de Obras Públicas y parece ser que uno de los municipios más afectados es el de Muro donde, en algunos tramos, una zona de casi 300 metros de anchura podría convertirse de terreno de propiedad privada en terreno de propiedad estatal. *Casi res diu es diari*. En Alcudia, según dicen, bastantes edificaciones podrán quedar afectadas por la servidumbre de tránsito o por la servidumbre de protección. Y en Santa Margarita empiezan a tener sus problemas por la misma causa. Y nosotros pensamos, para nuestros adentros: cuando las barbas de tu vecino veas pelar...

Artá no tiene ciertamente mucha costa edificada; pero son bastantes los artenenses que tienen su casita o su solar en la Colonia, en Cala Ratjada o en Canyamel y es muy posible que algunos, no todos naturalmente, vean aparecer un buen día por su propiedad a un funcionario de Obras Públicas quien poco más o menos les dirá estas palabras: mire Vd, a partir de ahora, de esta raya para adentro, es suyo; de esta raya para afuera, pertenece al Estado. Y no habrá protestas ni siquiera documentos que valgan, a nuestro juicio.

Ante esta situación y para que cada cual sepa un poco a qué atenerse, vamos a dar una ligera idea del contenido de la nueva ley, especialmente en aquellos puntos que más pueden interesar a los afectados.

Zona marítimo-terrestre es el espacio comprendido entre la orilla del mar y el punto donde llegan las olas en los mayores temporales. Esta zona es de dominio público y

naturalmente pertenece al Estado. En ella todos nosotros podemos practicar una serie de actos a decir verdad bastante inofensivos, como por ejemplo estar, pasear, bañarnos, embarcar y desembarcar, varar, pescar, coger plantas y mariscos, etc. También podemos practicar otros actos semejantes a los enumerados siempre que no requieran obras e instalaciones de ninguna clase ya que para obras e instalaciones se requiere permiso de Obras Públicas (art. 31 de la Ley).

También son de dominio público las playas en donde podemos hacer lo mismo que en la zona marítimo-terrestre.

Tanto playas como zona marítimo-terrestre son de mucho interés porque a partir de ellas empiezan a contarse los espacios destinados a la servidumbre de protección y a la servidumbre de tránsito.

Tres importantes servidumbres

Servidumbre de protección. Es una zona que, partiendo de donde termina la zona marítimo-terrestre o la playa, se extiende sobre una franja de 100 metros tierra adentro. La extensión de esta zona podrá ser ampliada por el Estado, de acuerdo con la Comunidad Autónoma y el Ayuntamiento correspondiente, hasta un máximo de otros 100 metros, cuando sea necesario para asegurar la efectividad de la servidumbre, en atención a las peculiaridades del tramo de costa de que se trate. En los terrenos comprendidos en este espacio se podrán realizar sin necesidad de autorización cultivos y plantaciones, dejando a salvo la servidumbre de tránsito, que son 6 metros.

En la servidumbre de protección —y esto es muy importante para todas las propiedades que se encuentran en ella— están prohibidas las edificaciones destinadas a residencia o habitación; pero ¡cuidado!, que esto se refiere solamente a las edificaciones a levantar en el futuro porque las ya levantadas, los edificios y casas terminadas, podrán continuar como están e incluso podrán hacer en ellas obras de reparación y mejora, siempre que no impliquen aumento de volumen de lo existente. Y una última observación respecto a esta servidumbre: sus 100 metros de anchura rigen sólo para los tramos de costa que no están urbanizados; en suelo urbano, dichos 100 metros se reducen a 20.

Servidumbre de tránsito. Es una zona que, partiendo de donde termina la zona marítimo-terrestre o la playa, se extiende sobre una franja de 6 metros tierra adentro. En realidad estos 6 metros de la servidumbre de tránsito están incluidos en los 100 o 20 metros de la servidumbre de protección, toda vez que son sus 6 primeros, contados como siempre tierra adentro.

En lugares de tránsito difícil o peligroso dicha anchura de 6 metros podrá ampliarse, en lo que resulte necesario, hasta un máximo

de 20.

La servidumbre de tránsito deberá dejarse libre para el paso de personas y de vehículos de vigilancia y salvamento, y podrá ser ocupada, naturalmente, para la construcción de pascos marítimos.

Servidumbre de acceso al mar. Como la ley parte del principio —ya lo hemos visto— de que la zona marítimo terrestre y las playas son bienes de dominio público, es lógico que establezcan en consecuencia los medios adecuados para que todo el mundo pueda usar de dichos bienes y, a tal efecto, señala que en los planes de ordenación del litoral habrán de marcarse, y construirse en su caso, unos caminos que conduzcan al mar. Estos caminos, en zonas urbanas y urbanizables, deberán estar separados entre sí, como máximo, 500 metros, si se trata de tráfico rodado, y 200 metros si se trata de tráfico peatonal.

En otros puntos de la costa que no sean suelo urbano o urbanizable, el Estado podrá imponer otras servidumbres de paso hacia el mar; pero, en este supuesto, a diferencia del anterior, tendrá que ser mediante indemnización al propietario o propietarios afectados por la servidumbre.

La zona de influencia

La llamada Zona de influencia —que no se aplica en suelo urbano o urbanizable— consiste en un espacio de una anchura mínima de 500 metros, contados a partir de la zona marítimo-terrestre o de las playas.

En este espacio habrán de respetarse las exigencias de protección del dominio público marítimo-terrestre tomando por base estas dos ideas fundamentales:

—En tramos con playa y con acceso de tráfico rodado, se preverán reservas de suelo para aparcamiento de vehículos en cantidad suficiente para garantizar el estacionamiento fuera de la zona de servidumbre de tránsito.

—En las construcciones se evitará la formación de pantallas arquitectónicas o acumulación de volúmenes, y la densidad de edificación no podrá ser superior a la media del suelo urbanizable programado o apto para urbanizar en el término municipal respectivo.

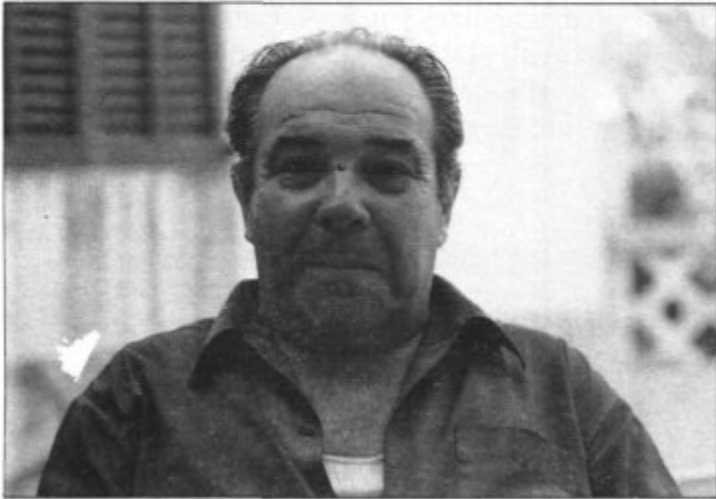
Como las disposiciones sobre la llamada zona de influencia se aplican solamente a los tramos de costa que todavía no están urbanizados —ya hemos dicho que no se aplican en suelo urbano o urbanizable—, es fácil comprender que las dos ideas fundamentales que acabamos de indicar, en realidad, no son más que simples directrices o criterios a tener en cuenta en su día por los propietarios o futuros urbanizadores de terrenos, digamos rústicos para entendernos, que ahora lindan con la ribera del mar.

J. Sard

Sa Colònia de Sant Pere

Muchas cosas han ocurrido en este apacible rincón desde nuestro último número, por lo que nos limitaremos a relatar resumidamente lo más destacable.

Juan Vallcaneras Payeras (72 años)

Trofeo de Petanca.— Dijimos el mes pasado que el Club tercera Edad, con apoyo del Centro Cultural, celebraba los sábados y festivos unas partidas para clasificarse en el Torneo.

Se jugó por parejas y en la modalidad de todos contra todos. Y como se inscribieron 12 parejas, aunque una se dio de baja por motivos familiares, quiere decirse que se jugaron en principio 100 partidas, amén de 11 más para deshacer empates.

El día 30 de junio, como un acto más de las Fiestas de San Pedro, y después de jugar los últimos empates, el Sr. Alcalde de Artá hizo solemne entrega de los 5 trofeos: tres donados por el Ayuntamiento de Artá, uno por la Caja de Pensiones y otro por Sa Nostra.

Las parejas ganadoras fueron:

- 1ª.- La compuesta por Fredy Federlen y José Cantó
- 2ª.- La formada por Pedro Domenge y Jaime Morell
- 3ª.- La constituida por Francisca Cursach y Victoria Valls
- 4ª.- La integrada por Antonia Martí y Antonia Genovart
- 5ª.- La combinada con Pepita Colomé y Ana Galmés

Como puede apreciarse, el género femenino se lució en juego y entusiasmo.

Charlas Talleres Cruz Roja.— Siguiendo el ciclo iniciado el día 8 en la Asociación de la Tercera Edad de Artá, el 22 de junio, y de acuerdo a lo anunciado en el número anterior, se celebró en el de la Colonia una charla con el tema "Salud Integral". Fue desarrollado por doña Margarita Borrás y don Bartolomé Pons, cerrando el acto el Sr. Pastor del Insero.

La asistencia fue numerosa y los comentarios que siguieron

a la conferencia muy sabrosos y entusiastas. Parece que la mayoría piensa seguir los sabios consejos recibidos.

Exposición de maquetas.— Siguiendo la pauta iniciada el año pasado, estas Fiestas de San Pedro también tuvieron la atracción de una magnífica exposición de maquetas. Nuestro amigo y consumado artista Miguel Aroca Rodríguez la tuvo en la sala del Centro Cultural, con las siguientes representaciones:

Nº 1.— Vista parcial de Son Vida.— Muy bonita y con detalles asombrosos.

Nº 2.— Puerta de Serranos de Valencia.— Anverso y reverso.

Nº 3.— Torre de Santa Catalina de Valencia.— Un prodigio de detalle.

Nº 4.— Puerta del Mar de Valencia.— Una preciosidad.

Nº 5.— Palacio de los Marqueses de Escala y Señores de Manises.

Estuvieron expuestas del 28 de junio al 2 de julio, siendo visitadas por muchas personas amantes del arte en miniatura, que se deshacían en... elogios para el Artista.

Enhorabuena también por nuestra parte.

Concurso de Pesca Deportiva.— El día 9 de julio, de 8'30 a 11'30 horas, organizado por el Club Náutico de la Colonia, tuvo lugar el clásico concurso de pesca deportiva, en el que tomaron parte 15 embarcaciones, cobrando, a pesar de la poca duración de la prueba, 41 kgs. de pescado, que fue repartido a organizaciones benéficas.

Los vencedores fueron, En la modalidad de caballeros, la embarcación tripulada por Carmelo Aguiló y Manolo Vich, que consiguieron pescar algo más de 5 kgs., venciendo a damas Marisa Cerdán y Pepi Domínguez con 2,700 kgs.

La entrega de trofeos a los vencedores tuvo lugar el sábado, 15 de julio de 1989 en una cena de compañerismo.

Necrológicas.— El Coloniense Juan Vallcaneras Payeras, de 72 años de edad, y muy conocido en la zona por ser el dueño de "Los Tamarindos", había ido a visitar a su hija que tiene casada en Grenoble, Francia, en donde le sorprendió la muerte. Su cadáver fue preparado en la población francesa y traído a Mallorca para ser enterrado, el 17 de junio último, en el Cementerio de la Colonia de San Pedro.

Reciban nuestra sentida condolencia su viuda Dedé, sus hijos Juan y Francisca, así como nietos y demás familiares.

José Cantó Planisi

Embarcaciones esperando a los concursantes

AUTOVENTA MANACOR

COCHES DE OCASION

Servicio

FIAT

Avda. Junípero Serra, 50
Teléfono 55 01 61

07500 MANACOR (Mallorca)

Confección Caballero y Cadete - Decoración - Tejidos
Géneros para el Hogar - Suministros Textiles Hostelería

COTEX

LUIS FERRER SUREDA

C/. Clutat, 39 - Tel. 56 22 37 - ARTA (MALLORCA)

CARA A CARA...

amb Guillem Francesc Bujosa

per Na Mª Ángeles Piñero

Aquests de Ca'n Ganància són el que no hi ha. L'amo En Guillem, al cel sia, destacà per la seva picardia. L'amo En Joan és respectat, per tothom, per la seva bondat. En Guillem Francisco ens crida l'atenció, entre altres moltes coses, per la seva capacitat de destacar en els estudis. Doncs bé: què hi fa un artanenc com ell per Miami? S'ha llicenciat en una espècie de Ciències Empresarials, a nivell molt superior a l'espanyol. A partir d'ara prepararà el *master* de Banca pel pròxim any. Tindrà una de les carreres més prestigioses no sols a Espanya, sinó a tot Amèrica. Hem aprofitat per fer una xerradeta amb ell, mentre passa per Artà un mes i mig de vacances.

—Guillem, per què no ens parles un poc sobre l'educació unversitària nord-americana? Quines diferències hi ha entre aquesta i l'espanyola?

—A Nord-Amèrica, les universitats són privades. La nostra, en concret, depèn del Bisbe de Miami. És, per tant, una universitat Catòlica. L'ensenyament americà és molt més pràctic que l'espanyol. El teu aprovat no depèn d'una nota final, sinó de la feina realitzada durant tot el curs. La puntuació per aprovar és d'un 7,2.

—Quina nota tragueres tu?

—Un 8.

—Vares tenir molta dificultat amb l'ensenyament en anglès?

—Jo havia estudiat anglès a nivell de batxiller. Qui em va ajudar molt va ser en Tòfol del Dorado. Els seus mètodes són de lo milloret. En quant a la Universitat, vaig començar estudiant un any a Madrid. Teníem la mitat d'assignatures en cada idioma.

—M'agradaria que ens parlassis sobre la cerimònia d'investidura unversitària.

—És l'entrega de diplomes a càrrec de les màximes autoritats de la zona. Entre elles, figurà una Dra. Honoris Causa, el Bisbe, el Batle de Miami, etc...

Ens fan "desfressar" amb una toga. A davall duim qualsevol roba. L'acte sol durar unes 3 hores. Es fa en acabar els exàmens, al mes de maig.

—Abans parlàvem de l'època que estudiàvem anglès a Ca'n Tòfol. Tu sempre em parlaves de la teva guitarra. Què ha passat amb ella?

—La música és una de les meves grans passions. Per desgràcia, l'he haguda

de deixar un poc de costat. A Miami tens molt poques oportunitats de guanyar-t'hi la vida amb ella.

—A pròposit de música: tu vius molt aprop d'En Julio Iglesias. Com és ell?

—En Julio es porta molt bé amb tots els espanyols. Ens convida a totes les se-

ves festes. També conec molt la seva filla Chabeli. Són bona gent. En Julio és un dels cantants més ben cotitzats a tot Amèrica. Podríem dir que està considerat com la primera figura del món musical.

—Com és Miami? És com a les pel·lícules?

Comercial ARTÀ

EN COMERCIAL ARTÀ ENCONTRARÀ LAS
TRES COSAS QUE USTED BUSCA:
SERVICIO, CALIDAD Y PRECIO

EXPOSICIÓN I VENDA:
Carrer de Ciutat, 46 - ARTÀ

Per més informació: Cridar al Tel. 56 21 48

 MOTOCULTORES (CONDOR)
MOTOSIERRAS (MONDIAL Y OPEN)
SEGADORAS HIDRÁULICAS (ZAZURCA)
SEGADORAS ACONDICIONADORAS (ZAZURCA)
REMOLQUES ESPARCIDORES
REMOLQUES ENSILADORES
EMPACADORAS Y ROTOEMPACADORAS (BATLLE)
CUBAS DE VACÍO
BARRAS DE CORTE
BOMBAS PULVERIZADORAS
ROTOCULTIVADORES

—Totes les grans ciutats se semblen un poc. Miami no és gaire diferent. Lo pitjor de tot és el clima, molt humit i calorós. A l'hivern estam a 25° i a l'estiu arribam als 40° un dia per l'altre. No deixa de ploure i fer sol alternativament. Allà, la temporada alta és a l'hivern.

—Quin és el nivell econòmic de la gent d'allà?

—En comparació amb Espanya, la vida està molt més cara. A Miami, els sous són més alts i els béns de consum, més baixos de preu. Tal vegada, la gent fa més feina que aquí.

La benzina costa unes 20 pts./l. Un cotxe mitjanament bo, com per exemple un R-5, val unes 700.000 ptes. El menjar, els electrodomèstics, la roba. Tot és més barato.

—Quedaries a viure allà?

—No em sabria greu. No obstant, hi ha coses que m'estiren cap aquí.

—Quins plans tens cara el futur?

—Una vegada acabat el màster de Banca, miraré de trobar feina a qualque central amb sucursal a Espanya. Fins ara, a més d'estudiar, treballava pel Govern americà.

—No t'agradaria treballar aquí, a Mallorca?

—A Mallorca no hi ha opcions per triar, al meu nivell. Tal vegada a Barcelo-

na o a Madrid, a qualque central financera important, sí que acceptaria. Amb una hora de vol seria amb la meua família.

—Quan et cases?

—L'any que vé o l'altre.

—Quines aficions tens a part de la música?

—La bicicleta. Però, com que fa tanta calor a Miami, l'he haguda de baratar per la pesca de canyeta.

—Fas comptes seguir amb el Trofeu Bujosa?

—Sí. Per jo és molt important seguir amb aquesta tradició familiar.

—Quin any es fundà aquest trofeu?

—Al 68. Farà 22 anys.

—És vera que coneixes En Perico Delgado?

—Sí. El vaig conèixer durant el Tour de les Amèriques. Vàrem començar a parlar del meu padrí i després el vaig acompanyar a fer un parell de compres. Tenc una foto amb ell. És una llàstima que m'hagi oblidat de dur-la.

Doncs bé, aquest és En Guillem Francisco de ca'n Ganància. Un artanenc de veres com tots els de ca seva. Esperam que tengui un gran èxit en la seva vida professional i amorosa. La seva al·lota, Helena, és encantadora. És filla d'un important metge que es dedica a donar conferències

arreu del món i inclou dins la seva clientela a la família reial. N'Helena és arquitecte. Darrerament, ha trobat feina a Miami, dins l'ajuntament d'aquella ciutat, perquè té l'especialitat en urbanisme. Són el complement un per l'altre, perquè a tots dos no els atemoreix ni la feina ni la distància.

SE NECESITAN DOS APRENDICES Y UN PEON O AYUDANTE

Carpinteria
Hermanos *Lliteras*

TRAVESIA DE SANTA MARGARITA, S/N.
TEL. 562266
07570 ARTÀ (MALLORCA)

COMUNICADO

Pompas Fúnebres Artanenses
Avinguda Ferrassol, 11 - Artà

Pompas Fúnebres Muntaner
Avinguda Ferrassol, 11 - Artà

Comunican al vecindario de Artà y de la Colonia de San Pedro que, a partir del día 1.º de Junio de 1989, se hará cargo de los servicios de estas localidades,

POMPAS FÚNEBRES MUNTANER

quedando desde este fecha a su servicio.

Para avisos y pasesivos llamen:

Teléfonos | 56 30 96 Días

| 56 39 34 Noches, Domingos y Festivos

EN PINXO DE SON RECUIT

Tant si me creis com si no me creis, vos dic que En Pinxo va coc piu ferm. Té una color marcida com de fetge d'ànnera muda, va com a magre, despitrellat, amb sa camia suada i ses varques plenes de fang.

—Però Pinxo..... que no éts a s'hotel?

—L'han tancat! L'han tancat, fillet, i l'han venut a uns alemanys.

—I ara...? Què dius?

—Si, caro. D'aquí pocs anys tot serà d'ets estrangers. Te passetjaràs per foravila i quan veuràs un conró mig abandonat, diràs: "Putes! Un tros de terra que encara és d'un mallorquí! I d'hotels, restaurants, bars, cafès, casinos, discoteques, *top lesos*, cases de p..., tot, tot serà d'europèus de més enllà d'es Pirineus.

—Pinxo... estàs desmoralitzat!

—Toc amb sos peus en terra. No es que hàgim entrat a Europa. És que Europa mos ha entrat es talessos. Mos han fet llevar vaques perque no produíssim tanta de llet. Idò tu veuràs com tornaran posar granges de vaques d'aquestes que munyen amb un motore mentre ells escolten sa novena d'En Beethoven. Llet que passa directament a unes conservadores gelades. Això sí: ja no les hi enfloquen sa fredor p'es braguer, a ses pobres vaques de plàstic, que sols no surten de sa vaqueria que ja no poden veure es paisatge perque sols les tenen per a rovegar i produir..... i perque ja no en queda, de paisatge.

—Ai, Pinxo! Tu no ets amant de sa tècnica.

—No, putes, M'estim més menjar-me un pa amb oli i olives amb tomàtiques d'es meu hort que no menjar-me una llagosta criada a una granja marítima.

—Bé. Però això d'es turisme encara tendrà adob.

—Ja en tendrà, ja. L'any noranta dos, quan mos invadesquin ets inglesos, almanys, francesos, belgues, danesos i es de Luxemburg a fer feina per aquí, tornarà es turisme. Lo que passa es que es forasterets que ara duen tanta estuferia perque són camarers de conveni hauran d'anar a picar pedra o emigrar cap an el Marroc o a Tunícia.

—Això, Pinxo, és que han fet massa places turístiques.

—És clar; ells mos tenen com a reser-

va natural, per prendre es sol.

—Crec que entre tots ho haurem tudat.

—Principalment ses agències de viatges. Elles se n'ho volen dur tot. Posen s'argolla an ets hotelers. Com poden donar p'es preu que cobren bon menjar, bon servici, ni com poden pagar personal bo i professional? I així, tot va com va. Hotels sense *serenos*, camarers que no saben dur sa *bandeja*...

—Bé, val més que deixem anar això i parlem un poc de lo nostro. Lo nostro. Que has anat per s'Ajuntament?

—No me'n parlis. Pareix mentida que aquests cervells privilegiats, que tenen carrera...

—Carrera o camí?

—Carrera d'allò de lo més fàcil; ja ho sé. Cap ha estudiat Ciències, Matemàtiques, Dret, Medicina, etc. Són cervellets de Filologia, Historieta, i així les va. A posta no entenc com poden fer aquestes pifiades.

—I quina l'han feta?

—Homo; després de deu anys de fer i refer ses Normes Subsidiàries resulta que les posen a exposició pública sense firmar per sa secretaria. Vol dir que aquells *plànols* exposats no tenien cap valor. Entre altres coses, perque una cosa que no va firmada, pot esser falsificada.

—Vols dir que han estat vint-i-set dies exposades i no han valgut de res?

—Ara pensa. I això és lo que volen fer bé, sa feina fina, primmirada. Ja pots pensar què deu passar amb lo que volen fer aviat.

—I s'oposició?

—S'oposició, que no és tan beneita com ells, volen fer creure an es públic, espès i municipal, les ha fet ses busques endins. Notaris per amunt i per avall, perque si no ho fan així llavors dirien que no era veritat. Saps que ho són de cínics?

—Amb quines mans ha caigut es poble d'Artà!

—Cada poble sol tenir es govern que vol.

**AUTOS
ESCANELLAS**

Carrer Argentina, 31
Telèfon 56 21 15
ARTÀ

EXPOSICION Y VENTA
¡VISITENOS!

SERVICIO OFICIAL

**SUZUKI
SANTANA**

—I això que des de sa Ràdio Badoc, *vulgo* ràdio municipal, bé se'n cuiden de dir que es qui comanden són uns intel·lectuals de primera, i s'oposició i noltros, es de l'ARTÀ, uns incults que no sabem a on cau Cabrera.

—Es batle diu que a sa Ràdio no hi ha censors.

—I com n'hi ha d'haver si ja se'n cuiden molt bé de sols dur-hi es de sa seva corda política, estètica, mística, mítica, filològica i amb so cervell ben rentat? Perque no me donen un espai a jo? Un programa que se podria dir... "En Pinxo de Son Recuit piula..."

—I piularies?

—I fort! Però això els aterra. Pensa si jo contàs per sa Ràdio Badoc, *vulgo* municipal, que s'ha hagut de repetir un *ple* perque hi faltaren dos *concejals*. Amb sos doblers que costa un *ple*.

—I lo bo que mos volen fer combregar amb rodes de molí.

—Ara que dius de combregar, s'altre dia es va pregar a un acte religiós perquè es turisme no s'aturàs i almanco aquestes donetes que fan feina a Cala Ratjada o a Cala Millor no la perdran. I és lo que va dir un fecl: ara demanarà que an es batle se li obri es cervell i faci per donar-lis feina dins es poble.

—I ho va demanar?

—Encara no! Però seria millor, no ho trobes? Conservar lo que s'ha de conservar, que amb això hi estic d'acord, però posant-hi remei. Comprant o fent comprar, posant garrigueró, fent net es bosc, etc., etc., etc. I acabar lo començat.

—Això, com que ells no ho saben fer,

se pensen que és impossible.

—És impossible que ells ho facin perque si no les ho regalen no saben fer res. Mira es teatre. Sa Residència, Na Batlessa, regalats. Però es Teatre i sa Depuradora, i ara ses Normes, tot ho foten.

—Vol dir te pareix que hi haurà arròs?

—I arròs sec. Ja en tornarem parlar.

—Que te sembla es Festival de Música?

En principi, bé. N'haurien de fer més. Aquest al·lot de Manacor que va tocar es piano es un *portento*. Ara, aquell organista. En Xavier Carbonell, més valdria hagués continuat per Ciutat.

—Que no te va agradar?

—En principi, enc que toqui, perque sol esser un mal pianista. Però aquest bergantell ni té oïda ni tacte. Val més que quedi per Ciutat fent de crític. Lo que no sé és com te cara de firmar crítiques i posar-lis estrellets segons sa calitat. És ben segur que ell no en tendria cap, d'estrelleta, perque és més dolent que es pa Bimbo.

—Ja veig que no t'agradà gaire. No, idò l'han posat per tocar amb sa Simfònica de ses Balcaers.

—Pardal, però això és una broma. Una broma que li fa En Remarínez. Com tendrà cara de fer una crítica a sa Simfònica amb sa qual ha de tocar mes envant? Saps que ha caigut dins es garbell. És curtet i, com què té figurera, va pel món maretjant sa gent i diguent que és organista. Déu el perdon!

—Amèn.

—Passem a ses coses importants.

—Passem a ses festes. Què trobes?

—Bon programa. Bé, hi ha quatre fantasmades, però a la grossa esta bastant bé. En quant a lo que diu es batle, ja li contesta a s'editorial i no és cosa de repetir-lo.

—I què me dius, de ses Comares?

—Crec que heu pensat bé donant-ne dues a títol pòstum que són ben merescudes. M'agrada es Festival que féreu dins l'esglèsia d'es convent.

—Es concert, voldràs dir.

—Ja me pots entendre. Es Concert. Ja fa anys que l'ARTÀ volia dur Na Paula Rosselló, sa més ferma promesa d'es *bel cant* que comptam a Mallorques. En Joan Antoni Sempere, un d'es tenors millors del món i no torn arrera cap paraula, acompanyats de tota una orquestra de quaranta músics, pot esser massa.

—Que convidareu ses autoritats?

—Cada vegada que feim sa Festa de

l'ARTÀ les convidam. Lo que passa és que estan com empegueïts de venir-hi. Mira que En Toni Maria dir que l'ARTÀ no fa cultura! Que deu entendre ell per cultura?

—I es batle, que és es qui duu ets assumptos culturals?

—Farà lo que voldrà. Noltros el convidarem i estariem contents que vengués i així veuria sa gran quantitat de gent que té l'Artà i, sobretot, crec que podria veure sa calitat d'un concert comparat amb En Xavier Carbonell, que és un parvenu que presumeix de músic.

—Bé; disponguem-mos a passar bé ses festes.

—Així ho farem.

—I dissabte dia 26 d'agost, a les nou i mitja en Es Convent, a sentir Na Paula.

—I En Samper.

—I s'orquestra.

—I a veure dirigir es mestre Nadal.

—I a veure posar ses Comares. Mira que ha durat, sa Comare. I ja la trobaven vella ara fa deu anys.

—Fillet, és que amb sos clubs de sa tercera cdat, ara es vells duren més que mànees de cutllera.

—Amb sa nosa que fan es vells!

—Amb sa nosa que les fa Sa Comare.

—És que era massa xerradora.

—Mai li pogueren fer desmentir. Per tant, si es qui xerra diu sa veritat, no xerra mai massa.

—Au! Vaig a rentar-me una mica i a veure si trop feina a un *souvenirs*.

—Pinxo...!

—Sí, fillet. Hem de guanyar qualche duro que ses *vellanes* van cares.

—Salut.

—I feina.

COEXA, S.A.

CONSTRUCCIONES, EXCAVACIONES Y ASFALTOS

Vía Mallorca, 36 - Tels. 56 37 48 y 56 52 67

CALA RATJADA

Convent dels Pares Franciscans
Dia 26 d'agost de 1989 • 9,30 vespre

Gran gala lírica amb
Paula Rosselló — José A. Sempere
ORQUESTRA LÍRICA DE MALLORCA
Director: Rafel Nadal

Durant l'intermig es farà entrega de les Comares a Josep Melià, Josep Blanes, Pedro Sancho, Pep Forteza i a títol pòstum a D. Antoni Sullà i Antoni Gili Oliver

ESPÈCIMENS ARTANENCs

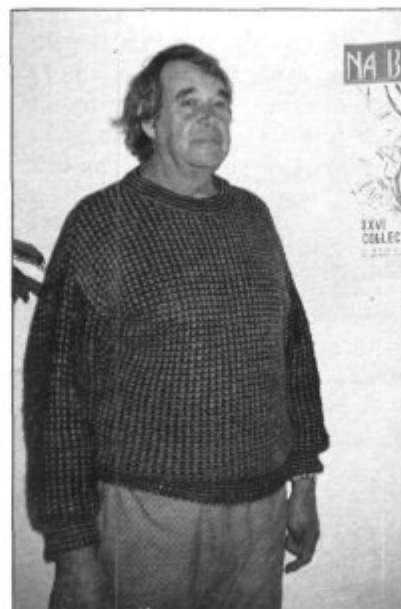
Diuen ses estadístiques que sa població mallorquina s'envelleix. Noltros deim que no havien anat tan errades mai, perque homos com En Biel Nonga o En Pere Antoni Confit poden tenir molts d'anys, però vells no ho són. N'hi ha a balquena que tenguen vint anys tenen manco humor i manco ganes de viure. I, naturalment, manco sabiduria, perque és ben clar que si el dimoni sap molt, és per vell, no per dimoni!

Voltros direu que per qui motiu duim a rotlo En Manuel García Alfaro, natural d'Albacete, En Pere Gili Morey *Colom* i En José Pérez de Granada. Idò ells foren es qui rentaren sa cara an es Centre Social. I que no ha quedat una monada recent pintada sa fatxada? Ai, si el rentàssim una mica, a aquest poblet nostre, enc que sols fos per ses festes!

En Biel Femenies Bover, de Ca'n Roig, i Na Miquela Morey Esteva, filla d'es nostre col·laborador parapsicòleg i gran sauri. Es matrimoni regenta una tenda de vídeo i altres estris d'oci que tan bé li vān a s'estrès de s'hora actual. Estan per la Gran Via i són un model de simpatia i afectivitat.

En Joan Esteva *Sopa*, artista més cotitzat dia a dia, vé avui a ses nostres pàgines per donar-vos noves de sa seva activitat. A totes ses fires i a moltes festes majors des pobles de Mallorca el veim amb ets seus esclata-sangs i ses altres creacions que ets estrangers compren en gros. Bé an ets estrangers no les ne caben massa dins sa maleta, però encàrrecs per hotels i venudes a mallorquins fa gros. Sort que en Solchaga no s'hi pot aficar encara, perque això és artesanía pura i això no paga a Hisenda.

Aquesta foto treta dins es café d'es Centre és molt representativa casi més per lo que falta que per lo qui hi ha. I no és que En Perico, que sempre esta content i En Miquel, l'amo d'ets Olors, i en Tomeu de Ca'n Guidet no siguin dignes de figurar per ells mateixos com a protagonistes de ses nostres planes, però hi falta es seu amic coral Joan Sarasate, que a les hores de redactar aquestes retxes ha tornat ingresar d'urgència a Son Dureta. Déu vulla que per poc temps hi tornem a veure es *quarteto* cada dis-sabte fent sa tertúlia.

I ja, per acabar sa nostra plana d'aquesta mesada, un bunyolí artanenc que ha per nom Miquel Riera, un mestre de picapedrer d'es qui deixen escola, i En Damià Vicens de Ca Na Metxa, a qui trobam molts de dies que fa camí a peu cap an Es Molinet, on tal volta hi hagi ses ovelles més grasses i ben cuidades de Mallorca. Homos de seny i de categoria que fan, entre moltes altres coses, que hi hagi moviment dins es Club de sa Tercera Edat.

XAFARDERIES

Preservau la naturalesa, amb això hi estam d'acord. Però, per favor, preservau-mos també de la brutor.

Feis un voltí per devers el camp de futbol: veureu un contenidor ple de fems que envesteixen de les voreres cap a la carretera.

Heu anat a Cala Torta, darrerament?

Si voleu el consell d'un beneit, no hi anen si no estan disposats a fer net i ben vacunadets.

Sa Duaia ja és un altra cosa. Això sí,

gràcies a la iniciativa privada. En Manolo Fernández tragué els seus dobberets de dins la butxaca i pagà uns homes per fer-la neta. Tanta sort que no va consentir que l'hi fes l'Ajuntament. Imaginau-vos si n'haguéssim trobada gens d'aigua d'aquí fins que arribin les subvencions del presupost del 90!

***

Parlant amb el nostre batle, tocàrem el tema de les actuacions que cada any intenten animar un poc les festes de Sant Salvador.

La majoria de la gent s'estimaria més pagar una bona entrada y veure qualcú

un poc famós.

Ell ens contestà que la gent d'Artà com que és molt festeva, es conformava amb qualsevol cosa i que contractar qualcú mitjanament bó, costava una ronyonada.

Li demanàrem com ho podien fer a Felanitx. Tots sabeu que allà no en contracten un, sinó molts. La seva resposta fou aquesta:

—“Ah, Felanitx! Sabeu que en té, d'entrades, Felanitx”. I jo em deman: No era Artà, un poble tan ric?

Els rics són els nostres veïnats. Donem gràcies que de la seva riquesa podem treure un poc de profit.

Paisatge artanenc

Paisatge artanenc, que jo estim com s'estima una mare, puix m'has engendrat a la vida de l'art i poeta m'has fet: som fill teu! O paisatge artanenc que t'enconques en mig d'uns serrals revinguts, com uns braços de pedra que Déu reinflà i encorbà al teu entorn perquè et guardin, tu ets el verger on poncellen les flors dels meus somnis, esquiu i rebel als afanys de buidar-te en mos versos! Tu m'has descobert la Bellesa, que seu vora el límpid cristall llis i tou dels cocons, i divaga, serena, per horts, pollancredes, molins, senderols, siquioles, i et posa una tendra i amable claror amb sa presència. Oasi de pau, en l'inhòspid Sahara del viure, on trop soletat per parlar, fer volar mes idees —estels violats— i on repòs en coixins de silenci. Tu m'has ensenyat a llegir les vivents meravelles que déu deixà escrites en tu, per amor dels poetes, amb lletres de flors i verdesca, de valls i muntanyes, paisatge artanenc, llibre obert que, de tanta substància, crive-lles!

Jo't vull immernir en el llac dels meus ulls i esculpir-te al marbre calent del record per pastura de l'ànima; jo vull que fluexis, fet música i nombre, en mes odes, i els mots sien copes d'essència i de llum artanenca, i ullals per on salin les fonts amb borbolls de rialles. Jo vull amarar aquests ritmes de barbre amb l'elíxir

extret dels teus suc de bellesa perquè no els m'afollin els corcs rosegaires del temps que taladren els versos, els buiden de vida i els colguen amb pols d'oblidança. Amb roses d'imatge te vull coronar, escollides al roserar eterç de l'amor, que és el màxim poeta, i és ciència directa que dóna la clau dels enigmes, i sap, i esbessona, i declara els secrets més recòndits. Te sent dins ma sang: cada indret, cada bri, cada pedra, hi fan arribar llurs arrels que, abeurant-s'hi, me fermen a tot, i combreg amb tes fruites, ton oli, vi i aigua: que est tu, o paisatge artanenc, que me llesques el pa de poeta! O, si jo dictava, per fer-te homenatge condigne, un ritme immortal que tingués la durada perenne i humil de tes fonts que, entre molsa, verdet i falzia, cordellen son broll, com un vers infinit, a glopades!...

P. Rafael Ginard Bauçà

Pre tesa

Taller de Preimpressió

Sant Vicenç de Paül, 5-7 interior
07010 Palma de Mallorca
Tel. 20 74 63 Fax. 20 74 02

IMPRESA

L'Activitat

Tipografia i offset

Artà c/ Llebeig nº 2 Tel. 56 20 05

Ferreteria ascual

Calle Cardenal Despuig, 12
Teléfono 56 23 92
ARTÀ - Mallorca

Ferreteria SAN LORENZO

Calle Mosén Galmés, 37
Teléfono 56 96 50
SAN LORENZO - Mallorca

HERRAMIENTAS PARA LA CONSTRUCCIÓN
PINTURAS • BRICOLAGE
SERVICIO DE ALQUILER
HORMIGONERAS - COMPRESORES
GENERADORES - MONTACARGAS
M. DISCO - ETC.

CORCADISSA D'ANTANYIA

Artà, a la primera dècada de l'actual segle, sofrí les manyes encisadores, anomenades pel poble en comú, com a mal bocí, encantèries i mal d'enamorament.

En l'actualitat, resten fora d'ús tals formes màgiques de la més pura màgia negra. En ple Renaixement, la telúria, la telepatia, i per damunt tot la botànica, formaven el bessó de les Ciències Ocultes (s'assassinava a distància).

El gran mestre fou, indubtablement, En Felipe Aureolo Teofrasto Bombasto de Hohenheim, universalment conegut com a Paracelso. Aquest sobrenom li aplicà son pare, quan el famós alquimista sols era un al·lot pucer, per així donar a entendre que el seu fill era molt més entrecavat que no En Celso, aquell formidable metge del segle I, la qual obra, *De re medica*, roman impol·luta després de quasi dos mil anys.

En honor del gran mestre Paracelso (1493-1541), havem de dir que la Farmacopea no era reconeguda oficialment a Europa fins a la Baixa Edad Mitjana. De fet, la primera Farmàcia europea pertany a Nuremberg i data del 1542. No obstant, es pot afirmar que a la Xina, Egipte, Judea i Grècia, els Apotecaris tenien carta de naturalesa milers d'anys abans de l'Era Cristiana.

També és sabuda la teoria que parla d'una catefa d'herbes medicinals que actualment són populars, però ja eren conegudes pels científics de l'antiguitat.

Diu el Sepher Bereschit d'En Moisès: "la Terra farà brotar una planta vegetativa i produint una llavor innata, una substància fructuosa, portarà son propi fruit, segons la pròpia espècie i posseirà en sí mateixa son poder germinatiu". No coneixem un tractat tan rotund en quant a Botanogènia.

Tenint en compte les teories hermètiques, els pensadors hermètics veien en l'origen vital de totes les coses, un caos en el qual cadascuna de les formes de l'Univers, estan prefabricades.

Com a element capdavanter, hi trobam el foc. Un foc generador, mascle ardent i sec.

El món de la Palingenèssia, tan lligat a l'ocultisme, és aterridor. Ho diu gent tan poc dubtosa com Quercetanus, Boreli, Beguin, Maxuel, Tachenius, etc. Ara bé, ningú tan ferme com En Paracelso: "Aga-

fau un aucell recent nascut, tancau-lo hermèticament dins una olla i reduïu-lo a cendres, mitjançant un foc escaient. Tapau de seguida l'olla amb excrements de cavall i deixau-la sota terra fins que s'hagi congriada una substància viscosa (produïda per la cendra i els olis empirreumàtics). Col·locau després dita substància dins una closca d'ou; tancau aquesta amb molta cura i posau-la en incubació natural (una lloca, posam per cas), veureu llavors aparèixer l'aucell que prèviament havia estat reduït a pols".

Cornelio Agrippa, contemporani d'En Paracelso, va bastant més lluny, doncs ell remarca que en lloc de l'aucell, el que s'engendra és una figura humana. Ou s'ase Potou.

No estranyem si per Artà, fins el segle XIX i principis del segle XX, encara restaven porgueres de tals procediments.

Sense emprar l'índex acusador, direm dos casos, ben concrets i palpables, succeïts al nostre poble.

Una al·lota begué un misteriós filtre de cicuta i belladona. Aquest xarop tenia la virtut de les aparicions. Durant l'encisa-

ment, cada vegada que la jovenella sortia a berenar pel carrer, cridava tota esglaiada: "mumare, em prenen el pa i el companatge". I tan cert. Quelcom invisible deixava l'empremta d'unes bones mossegades a les llesques de la barena.

Els veïnats prest tengueren sospites. Agafaren l'autor de tal desgavell implorant-li la gràcia desencisadora. Foren atesos.

L'altre cas es donà a una possessió del Xaloc artanenc. Un bergant anava de bòtil i de través, per una famella mal te toc pesta. No s'escoltava campana ni esquelló. Fort i no et moguis, tan aviat esclafia de rialles com plorava les fonts Rafeletes. Emetia un llenguatge estrany, gairebé inintel·ligible.

Vet aquí, que, una matinada en què l'homenot xaroper anava a cercar alga, els missatges i familiars de l'encisat l'esperaren devers Ca'n Martí Xarec i li daren un seu de ca, barrejat amb les següents ofertes: "Si demà en G... no està bo del tot, tu no ho contaràs". Ves si curà, com dos i dos són quatre xepats per tantes vegades un.

Es Santanyiner

VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO
VIALSA

J. Bernad, J. Zafra y J. Genovard

Ctra. Santa Margarita, 57

- Teléfono 56 26 35 - ARTÀ

MIRALL D'ARTANENCADES

MIRALL D'ARTANENCADES

A la postguerra, Mallorca gaudia y bravejava de tenir les orquestrines millors d'Espanya.

Si giram fulla al llibre de les enyorances, tot seguit veim un raig de conjunts orquestrals irrepetibles. Dins el ram, llüiren les agrupacions Borneo, més tard Ritmo y Melodía, Musilandia, Vila y su Orquesta, Bau y sus muchachos, Trocantes, Windsor, Drach, Bolero, Trashumantes, Cadetes, Bonet de San Pedro y los 7 de Palma, la local Singapur, etc. etc.

Les festes patronals dels pobles, sovint eren amenitzades per bandes militars. L'any 1941, Artà tengué ocasió d'escoltar la Banda del Regiment.

Mestre Bartomeu Flaquer, Mangol assessorat pel secretari D. Joan Melià Bauzá, féu una visita a en Tomeu Bolló perquè greixàs les frontisses i d'aquesta guisa fou possible l'esdeveniment musical, amb el ben entès de 2000 pessetarres i un consum de 243 de "refrescs", i 441,25 pts. per transport en ferrocarril. En canvi, l'Orquestra Borneo cobrà la "misèrrima" xifra de 660 *peles* per la verbena del dia 6, a més de 290 pel taxi Artà-Palma, de l'amo en Perico Guixó. Quin dineral, Déu meu!

Seran perdurables els ressons de la Gioconda d'en Ponchielli, Tannhäuser, i les Walkiries d'en Wagner, l'Obertura d'Egmont de Beethoven, Dances guerreres del Príncep Igor, de Borodin, Jota de la Dolores, d'en Bretón, Los Sitios de Zaragoza, Puente Arcas, la Leyenda del beso, Noche de Bodas i la inevitable Pepita Creus.

Apurant un xic l'escorcoll, de sobte apareix en Julià Coves brodant l'obligat de trompeta de Los Sitios de Saragossa. Tant ho adornà, que mestre Joan Servera, *Leu*, aleshores homònim a la nostra Banda, amollà un bravo rodó i gutural.

El paísà Bartomeu Llaneras Sancho, *Bolló*, feia la mitja. Per dintre quequejava desitjos admiratius vers un públic entregat de casta granada, a part iguals, entre la batuta de Feliciano Ponsa Riutord i aquella formació musical, en la que sobresortien els tres baixos tubes, Alemany, Tauler i Llaneras. En Tauler no englotia N'Alemany, circumstància que en Bolló resolgué tocant al bell mig dels dos.

Les trompes eren servides p'En Pocolví i En Clemente d'Alacant. Als trombons estaven En Miquel Vives, En Bestard i En Moreno. Els bombardins formaven una corda difícil, ja que només el plorat don Magí dominava l'instrument. En Munar tenia a cura els fiscorns. En Julià Coves i En Muñoz, entre cafè i copa, vengà pistonades de trompeteria.

Cal recordar que En Miquel Fortesa, Eloi, en temps del servei militar, també hi actuà com a amateur. Però l'artanenc més

antic del Regiment del 47 fou Pedro Bonnin, pare de Na Catalina Thomàs, qui llegia una enormitat. Tant, que es permetia el luxe de tocar la trompeta en do, i transportar a Sib. a primera vista.

La secció de clarinets la componien professionals d'una peça: En Llompart, subdirector; En Beltrán; En Massot; En Ramon Ballester, Confit, de Son Servera; i N'Alzina de Capdepera, amb els corresponents educands.

A títol personal, volem afegir que si N'Alzina hagués estat propietari d'un caràcter indestructible, hauria arribat a altures còsmiques, però la llevadura de la misantropia ciclotímica, prest li fermentà una personalitat esquerra.

A la part de saxos, tampoc no hi havia entrebancs. Els Vallespir de Muro, Ruíz, Noguera, etc., podrien tocar mig adormits.

P'En Toni Moragues, la flauta no tenia secrets. Dos diners del mateix passava amb Jaume Moragues i el seu requint.

Manuel Fernández, de Capdepera, portava la gran responsabilitat de la percussió. Ni un Omega marcava l'exactitud del seu ritme. Feia anar ulls espolsats a tot déu. Si En Vicens dins un redoble pegava un cop de més a la caixa, la calabruixada era enorme. A En Seguí, d'Inca, amb els plats, li vetllava el batut. Així s'aconseguia la total sincronització.

(Segueix a la plana vinent)

(Ve de la plana anterior)

La Banda militar disposava de nombrosos eventuals que complien el servei com a educants.

Quan l'apertura del Saló Rosales, anys 50, a Palma, l'Orquestra Ritmo y Melodía feia fumet. El grup sempre fou puntós amb el repertori. En Tomeu Colló coneixia personalment autoritats tan importants com Casas Auger (N'Auger havia d'actuar a la verbena del 1955 juntament amb Juanito Segarra, el famós bolerista d'infesta memòria entre nosaltres. Tal succés ens dóna peu per a fer un definitiu aclariment: El batle del 1955 era D. Toni Esteve Sullà, Regalat, el qual rebé la vara de mans de Joan Amorós Mójer, *Sopa*, el 22 d'octubre de 1954, entregant-la el 2 de febrer de 1956, a D. Miquel Quetgles Quetgles, *Butlo*), Luis Rovira, Augusto Algueró Sr. Luis Araque, que en aquelles saons tallaven el bacallà.

"Ediciones el Sur" abastia de números orquestrals clàssics: *Beguine the Beguine*, *Bésame mucho*, *Ojos de España*, *Noche y día*, *Collar de perlas*, *En Forma*, *Cambio de parejas*, *En er Mundo*, *Tiro-liro*, *Mi Casita de papel*, *La vaca lechera*, *Muñequita linda*, *María Dolores*, *Mi abuelito*,

Trumpet Blues, *Fascination*, *Gibsy*, *Se va al caimán*, *La Parrala*, *Perdonamé*, *Perfidia*, *Tabú*, *Puente de San Rafael*, *En los jardines de Granada*, *La cucaracha*, *Chaparrita*, *Torna a Surriento*, *Raska-Yú*, *Serenata a la luz de la Luna*, *La higuera se secó*, *Jalisco*, *Piratería en alta mar*, *Siempre tú en mi corazón*, *Tatuaje*, *Allá en el rancho grande* (Don Paco Ranxer de segur que ens haurà perdonat), etc. I per sobre totes les modes, el swing de Fats Waller, *Ain't Miscehavin*, immortalitzat per Louis Arsmtrong.

No cal dir la invasió de Na Francisca Ramírez, Ina Sasi (Catalina Sastre), Conchita Piquer, Jorge Sepúlveda, Rina Celi, la famosíssima vocalista del celebèrrim Vámonos a bailar, Frank Sinatra, Antonio Machín, Ana María González, Tito Guízar, Jorge Negrete, Pedro Vargas, Gloria Laso, Luís Mariano, Charles Trenet, Hugo del Carril, Rafael Medina, Carlos Ramírez, Libertad Lamarque, Edhit Piaf, Bonet de San Pedro, Toni Salinas, Celia Gámez... mentre en Lucho Gatica, Dodó Escolà, Rudi Ventura, etc. preparavem armes, i l'italià Claudio Villa estava al tall.

Autors com En Cole Porter, Irving Berlin, Glen Miller, Benny Goodman, Tommy Dorsey, Goody Herman, Harry

James, Xavier Cugat, Bert Kempfert, Gene Krupa, Agustín Lara, Armando Orefiche, Carmelo Larrea, Ernesto Lecuona, A. Mantovani, Francesco Ferrari, Henry Mancini, a més dels reis de la cançó espanyola, els reverendíssims i prolífics Quintero, León y Quiroga, en gairebé 3000 espanyolades al mercat.

A aquests artistes del pentagrama, els podem escoltar per Ràdio Andorra o bé als balls d'aferrat particulars, amb "gramoles" de maneta i discs de pasta de carboni, més coneguts per "plaques", que havien mester una agulla per cara, essent trenca-dissos com el vidre.

A la foto vegeu una formació titular de la Ritmo y Melodía. En Bartomeu Colló, contrabaix i trompeta; Joan Massot Roca, clarinet, saxo i guitarra; Pedro Pol, Trompeta; Toni Felani, bateria; Serafí Nebot, veu, clarinet, saxo i violí; Anastasio Marí, saxo i clarinet; i Jaume Bauzá, piano, eren els integrants d'una roda d'estrelles quasi de faula.

Preguem: Amb la mà per sobre les Sagrades Escriures, havem de dir, en justa correspondència, que alhora de repertir la tinta del solfeig, abans s'havien empasolat una senyora paella, per admiració i calaix de l'amo en Tòfoc del Dorado.

Plan de 'embellecimiento' de zonas turísticas

Este plan ha sido ideado por el Govern Balear y la Consellería de Turismo a fin de satisfacer diversas carencias de infraestructura que afectan a la mayoría de zonas turísticas de nuestras islas.

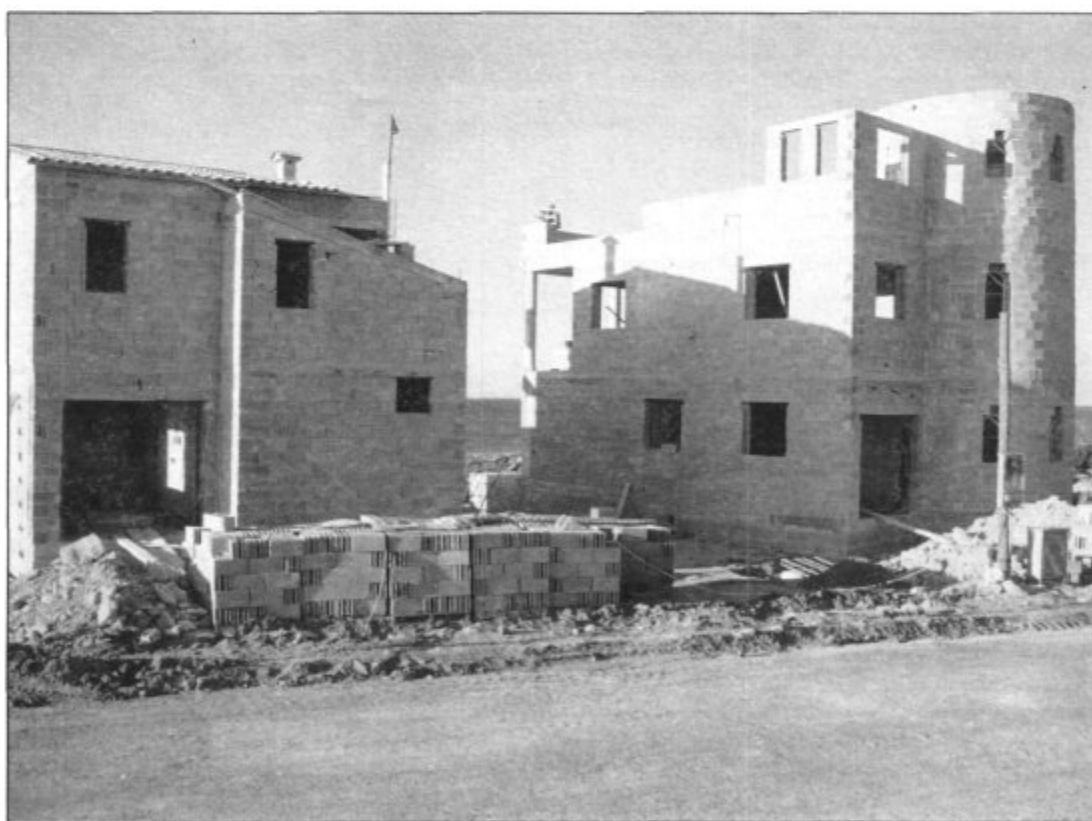
Para su ejecución, el municipio en cuestión deberá redactar los proyectos correspondientes, y una vez aprobados por la Consellería de Turismo se firmará un convenio de financiación suscrito por ambas entidades.

El Govern Balear aportará como máximo un 60% de su importe, corriendo el 40% restante a cargo del Municipio.

Jaume Cladera, conseller de Turismo, nos visitó hace unos días para proponernos esta gratificante inversión.

La puesta en marcha de este plan se divide en dos fases. La primera se planteará según el siguiente orden de prioridad:

- 1.- Red separativa de aguas pluviales.
- 2.- Aglomerado asfáltico.
- 3.- Ejecución de zonas verdes.
- 4.- Electrificación.
- 5.- Arbolado y ajardinamiento.

- 6.- Creación de zonas peatonales y mobiliario urbano.
- 7.- Ampliación de aceras.
- 8.- Oficinas de información turística.
- 9.- Señalización turística

- zonal.
- La siguiente fase sólo se llevará a cabo una vez satisfechas las necesidades de la primera:
- 1.- Equipamiento deportivo.

- 2.- Proyectos recreativos y culturales.
  - 3.- Servicios asistenciales.
- Les seguiremos informando una vez elaborado el proyecto de nuestro municipio.
- Nuredduna.

CASOS Y COSAS DEL COMISARIO CASTELL

— Vas fort, Boira?
 — Rellamps... més que un clau calent.
 — Idò jo ja no empín i això que som més jove que tú.
 — Tranquil, comissari, això es cosa

psicològica.
 — No Boira, això és cosa de perdiu.
 — Sí, comissari...
 En Boira, que no li agradava fer-li la contra an es seu superior, es retirà an es pixador i comprovà amb orgull que en-

cara podia presumir d'homo.
 Un moix negre contemplava sa feta, ajagut davall es finestró de s'excusat. Eren les quatre de s'horabaixa, es rellotge de s'Ajuntament acabava de donar ses hores. Artà dormitava sa siesta.

Una errada de coïssor

Era un home tan home, que d'home no en tenia res. Millor dit: per una becada d'un famós metge operador, quedà mancat del més important element masculí. Ja m'enteneu.

El cas era que no s'aturava de plorar. Plorava a escarada, a jornal, a pressupost, per administració i en pagaments a llarg termini.

Un dia féu una cobrada de por i enlloc de celebrar-ho amb alegria, esvergava uns brams just "s'aset d'Algaire" quan olorava somera.

Bé n'hi feren, de xecalènies i afalagadures. Ell no anava de moxonies. A aquest pas o trot, aviat els torrents es desbordarien.

Provaren de donar-li la falsa notícia de la mort de la sogra. Dos doblers del mateix. Ni per aquestes s'estroncava.

Assebtada pel metge de capçalera, la seva esposa el dugué a consulta.

El doctor el se mirà de prim arreu.

—Bono, bono. Tomeu. Tu ja has plorat sa llet que mames. Si ses llàgrimes t'han fet unes regates com es carreró de Ses Quintanes. Digués, Tomeu. No trobes que fas pep? Es cert que t'han extirpat ses dues castanyes que distingeixen es mascles de ses famelles. Però, Tomeu, no siguis ruc. Pensa que n'hi ha d'altres amb ses mateixes circumstàncies que tu. No passa res, Tomeu. T'ho jur. Les te tregueren i no se'n parli pus.

—I un metge com vostè diu tal doi? A mi no me llevàren ni figa ni meló. A més, mai los havia tenguts tant grossos.

—Serà veritat?

—Si fillet. Toqui, toqui i es traurà es gat d'es sac.

El metge l'auscultà, romanent de pedra.

—Què, està convençut ara?

—Ai Déu del cel. Mans d'En Jordi Manrica i pans de s'Es-

telrica! Quin fallo de sa Ciència, Tomeu. Es cirugià en comptes d'un trasplantament d'ous de segall, lo que t'ha trasplantat són dues cebes forasteres.

Miam si la direcció de l'ARTÀ els té "vertaders" i ho publica.

SAUNA - PISCINA - TENIS - SOUVENIRS

Restaurants / Bar

Club Casa Naval

BETLEM

Colonia de San Pedro

ARTÀ, MALLORCA

Bodas, Banquetes, Comida mallorquina

Teléfono 58 90 12

BAR - RESTAURANT
CA'N LLORENC

ESPECIALITATS:
 PARRILLADAS - CUINA MALLORQUINA

C. Sant Pau - COLONIA SANT PERE

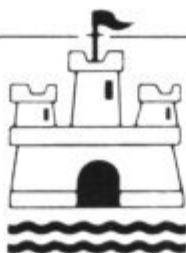
Carnisseria Ca'n Rafel

ESPECIALITAT
 LLANGONISSA I BOTIFARRONS
 ESTIL PAGÈS

Carrer Santa Catalina, 20
 Telèfon 56 22 36
 ARTÀ (Mallorca)

AJUNTAMENT D'ARTA

FESTES DE SANT SALVADOR 89

SALUTACIÓ

Hi ha moments en què hom es sent especialment orgullós d'ésser artanenc i nota que el cor li batega més fort dins el seu pit.

Sens dubte les festes són un d'aquests moments.

Veure que som capaços de participar tots junts i d'aconseguir vibrar al mateix to, sentir que la festa surt de dedins i se disfruta amb plenitud, és la senyal més inequívoca de què Artà té un sol cor que batega per tots els artanencs i que s'accelera i se dispara de forma incontrolable per les nostres estimades festes.

Que res no aturi aquest batec, i que molts d'anys poguem fer festa per Sant Salvador.

Miquel Pastor Tous,
Batle

DISSABTE DIA 29 DE JULIOL

- 19,00 h. FUTBOL. 1• Trofeu Benjamí Sant Salvador C.D. AVANCE-CALA MILLOR
- 21,00 h. Inauguració de les Exposicions a "Na Batlessa", a "Art i Vases" i a "Vora-Vora"
- 21,30 h. Inauguració Exposició a La Residència
- 23,00 h. RECITAL a Na Batlessa COANEGRA i TÉNTOL

DIUMENGE DIA 30 DE JULIOL

- 11,00 h. 3• Trofeu de SURF Sant Salvador
- 19,00 h. BÀSQUET Senior Femení SANT SALVADOR-ESCOLAR
- 20,15 h. BÀSQUET Senior Masculí SANT SALVADOR-ESCOLAR
- 21,00 h. Inauguració Exposició a Sa Central
- 22,00 h. CONCERT A SANT SALVADOR Quartet de Flautes
- 23,30 h. A Na Batlessa - TEATRE NIT DE FOC amb LA IGUANA

DILLUNS DIA 31 DE JULIOL

- 22,00 h. CINEMA a Na Batlessa
- 23,00 h. II JINKAMA (programa apart). Davant Bar "El Dorado"

DIMARTS DIA 1 D'AGOST

- 21,30 h. Actuació BANDA DE MÚSICA D'ARTÀ. Davant "Bar Almudaina"
- 22,00 h. CINEMA a Na Batlessa
- 23,30 h. II CONCURS DE SÍNDRIA (programa a part). Davant Bar "El Dorado"

DIMECRES DIA 2 D'AGOST

- 22,00 h. COMÈDIA a càrrec del grup de teatre llorencins "MOLTA FEINA I POCS DOBLERS"
- 24,00 h. II MARATÓ SANT SALVADOR (programa a part). Davant Bar "El Dorado"

DIJOUS DIA 3 D'AGOST

- 20,00 h. CUCANYES I JOCS. Club Tercera Edat. Plaça Nova
- 22,00 h. VETLADA CAMP. Organitza Club Tercera Edat. Plaça Nova

DIVENDRES DIA 4 D'AGOST

- 20,30 h. Inauguració Exposició a "Sa Nostra"
- 21,00 h. Inauguració Exposició a "La Caixa"
- 22,00 h. CONCERT DE LA BANDA DE MÚSICA. Plaça de La Sala
- 23,30 h. GRAN VERBENA. Grups: BOHEMIOS, LASER i YACARÉ Plaça Nova

DISSABTE DIA 5 D'AGOST

- 10,00 h. CERCAVILES. Banda de Música i Capsgrossos
- 11,00 h. CUCANYES BAR SA PLACETA. Plaça Marxando
- 14,30 h. TIRADA DE COLOMS a Bellpuig
- 19,00 h. I TROFEU Benjamí de FUTBOL. Ses Pesqueres C.D. ESCOLAR-CALA MILLOR
- 20,00 h. TROFEU DE VOLLEI. ARTÀ-SA POBLA
- 23,00 h. REVETLA SANT SALVADOR. A càrrec del pirotècnic Sr. Jordà
- 23,30 h. VERBENA POP-ROCK. Grups: HARMÓNICA COIXA, LA GRANJA i EL REGRESO

DIUMENGE DIA 6 D'AGOST

- 10,00 h. CERCAVILES. Banda de Música i Capsgrossos
- 16,00 h. CURSES DE CAVALLS. Hipòdrom Son Catiu
- 17,30 h. I TROFEU Benjamí de FUTBOL Sant Salvador C.D. AVANCE-C.D. ESCOLAR. Ses Pesqueres
- 18,30 h. TROFEU DE FUTBOL Sant Salvador (programa a part)
- 20,00 h. ACTUACIÓ DEL GRUP CUCORBA. Plaça Nova
- 22,00 h. CONCERT A SANT SALVADOR: "SOLISTES DE MALLORCA"
- 23,30 h. GRAN VERBENA POPULAR. Grups: MANHATTAN SHOW DEL BRASIL, TELEX i TRAN-SIBERIANO

DILLUNS DIA 7 D'AGOST

- 12,00 h. CUCANYES al Bar Centro
- 14,30 h. CIRCUIT CICLISTA
- 23,00 h. BALL DE BOT "ARTÀ BALLA I CANTA". Plaça Nova

GENT DEL POBLE

El supermercat d'En Toni i de Na Juanaina és un d'aquests llocs tan familiars on passes tant de gust d'anar a comprar.

Te'n pots endur des de pasta de sopa, passant per uns calcetins fins a una giradora de truites. La seva amabilitat no permet un "no" per ningú.

Els seus preus són dels més assequibles. Les seves ofertes, de lo més aprofitós.

Està situat a un dels millors punts de tot Artà. Mai no trobareu problema d'aparcament i si hi anau a peu, vos emportaran la compra a casa. No ho trobareu enlloc més.

Fa uns quants anys, Na Juanaina duia una botiga devora l'Hospital. Aquesta experiència li ha servit moltíssim a l'hora de tractar amb la clientela, donant un encant especial al supermercat.

En Toni tenia una barberia. La va deixar per ajudar la seva dona, quan varen inaugurar aquest local. No té una cadena de supermercats, però també té els seus maldecaps. Estar dins la directiva del futbol és un d'ells.

Ja sabeu, si heu d'anar a comprar, aquest és un lloc ideal. Aquest supermercat està obert de les 8 a les 9 del vespre. No tanquen els capvespres.

Expert Ayala: Qualitat, excel·lent preu i bon servei. Què més es pot demanar? simpatia? També ho té. Fa poc temps, remodelaren el seu local. Varen fer una festada. A la seva reinauguració animà la festa el grup Artà Balla i Canta. Tot el qui hi va anar, s'ho va passar en gran. Ara fa nou anys que obriren per primera vegada. Podríem dir que, avui, és el local més ben preparat de la zona. Com a dada destacable, ens han dit que el seu ordinador va connectat directament amb el ordinador central d'Expert, de Palma.

Na Magdalena Maria, diplomada en Ciències Empresarials es caracteritza, principalment, per la seva noblesa i amabilitat. Filla d'En Pep Maria, podríem dir que aquestes qualitats li vénen de família. Ja feia estona que el nostre poble necessitava qualcú que acomplís aquests requisits. Recordau, sempre està disposada a solventar qualsevol problema fiscal. Si l'heu de manester per res, telefonau al 56 21 07 tots els dilluns, dimecres i divendres.

Aquesta *boutique* tan elegant, també ha sofert una petita remodelació. Ara són un poc més amunt, allà on era abans la floristeria. L'anterior local se'ls havia fet massa petit.

Nova Imatge es caracteritza per tenir un dels millors gusts a l'hora d'escollir els seus vestits, la tela de més bona qualitat i el millor preu, ja que han començat la rebaixa.

Si voleu un consell, tant si sou homes, dones o infants, no espereu a Sant Salvador per anar mudats. Passau-hi ara!

Foto-Vídeo Infante, més coneguda per "Ca s'Argentino", és evident que prospera. Hi pots comprar des d'un carret fins a unes ulleres de sol. La simpatia de Na Maria i la mà esquerra d'En Julio hi fan molt. Parlant d'aquest, ells i el seu fill Jordi se'n van de vacances a l'Argentina durant un mes. Ja tenen preparada la roba d'hivern, fugint així d'aquestes calors. Esperam que al seu regrés ens contin quatre coses de per allà. A la foto, la seva filla Carmen.

Plan de Obras y Servicios para la comarca de Llevant

El pasado día 28, el presidente del Consell Insular de Mallorca se reunió, en un restaurante de Porto Cristo, con todos los alcaldes de la comarca de Llevant para presentar el programa de Obras y Servicios del Consell en dicha comarca. A la reunión, a la cual sucedió una comida, asistieron, además de los medios de comunicación, los alcaldes de Manacor, Artà, Capdepera, Felanitx, Montuïri, Petra, Sant Llorenç y Ariany. Entre los proyectos presentados destacan los de carácter hidráulico; entre ellos, la construcción de un solo vertedero de aguas residuales en Montuïri, la reconversión de las aguas pluviales de Artà y la red de aguas residuales de Manacor, cuyo presupuesto total asciende a casi 140 millones de pesetas.

Una anada a Lluc a peu (i no és sa d'es Güell)

No és que noltros tenguem res que dir de sa marxa que En Tolo d'es Güell organitza cada any. Ans al contrari, trobam que val més que sa gent jove marxi que no que es dediqui a emporrar-se o altres quefers més greus.

Allò que passa és que Artà és més lluny de Lluc que es Güell i s'infraestructura logística és molt més minvada. Ja està clar que sense s'inapreciable ajut d'es cotxos s'hauria fet difícil arribar a tec, com veurà es qui seguesqui llegint.

Es cas és que N'Antònia jove de Ca'n Faro havia promès anar a Lluc a peu i sa mare, s'altre Antònia, una mare irrepètible, començà a rumiar que a sa filla no la deixava tota sola enmig de s'asfalt i d'anit a sa matinada. Per altra banda, sa seva filla, atenent-se a la dita "a sants i a minyons no els promets que no els hi dons", preparava s'anada mentalment.

A la fi posaren fil a l'agulla i començaren ets entrenaments. De tot d'una curtet curtet, però a lo darrer en feren una a Aubarca, S'Arenalet, Font Celada, Matzoc, Sa Duaia, Cala Mesquida, tot dret p'es Munt Gros i de d'allà cap Artà.

Es cas és que, quan sa cosa va estar a punt i tengueren coberts es servicis sanitaris amb s'assistència d'En Tomeu Barceló, que caminava de capdavanter, arplegaren En Julen Adrián Gorostiza, genre d'En Pere Moner, En Lluís Cladera, N'Esperança Morey, En Jaume Cabrer i sa seva germana Antònia, tots ells acreditats caminaires que s'han deixades moltes soles d'espardenyes per dins ets alous i muntanyes d'Artà. Va acudir a sa cita es campió de sa trescada, En Vicenç Piris, com a

entrenament per anar-hi d'es Güell.

Va assistir-hi també En Joan Carrió, N'Antoni Carrió, En Joan Alzamora (Metxo), Na Maria Antònia, sa dona d'En Pedro Mondoï, Na Maria Rosselló i, naturalment, ses dues Antònies d'es Celler de Ca'n Faro que, com anàvem diguent, foren ses promotores.

D'Artà a Lluc són prop de seixantacinc quilòmetres. Sort que a Son Serra ja pogueren fer un petit refrigeri, una descansada curteta i qualque canvi de calcetins. Era barra lliure. Ets auxiliars des cotxo anaren a divertir-se una mica per Ca'n Picafort i els agafaren un parell de llegües abans d'arribar a Santa Margalida.

Allà, davant es quarter de sa Guàrdia Civil, les pararen taula: fruita, begudes, menjar, altre canvi de calcetins i per enavant cap a Muro! I, per una dreuera que deixa Inca i Selva a l'esquerra, prest foren a Caimari.

Allà, uns per tot dret i altres sense dei-

xar s'asfalt, cap an es Salt de la Bella Dona!, i per amunt cap an es Guix.

Podeu creure que a les nou i mitja d'es dematí arribaren i podeu treure es compte de quantes hores necessitaren sabent que a les nou en punt partien de davant Ca'n Faro.

D'anècdotes, moltes, perque a Lluc a peu des d'Artà sols s'hi va un pic a sa vida, i encara N'Antònia, sa mare, que té un toc de glosadora, mos ha fet aquestes quartetes:

Un frare és aparegut
a un romaguer d'aritja;
és estat una gran ditxa
veure-mos arribar a Lluc.

Mare de Déu situada
estimada de tot cor,
Déu faci que vegi jo
es tomar una altra vegada.

Diuen que el món és redó,
no importa estudiar;
es coratje el vaig agafar
quan jo me'n vaig enterar
que venia En Barceló.

Els doblers són bén rebuts
sobretot en es comprar;
ses gràcies vos vull donar
a tots es que heu venguts.

I així fou com una promesa de N'Antònia Ferragut féu que aquests catorze trescaires arribassin al cor de Mallorca amb ses cames fatigades, però amb una alegria que no els cabia dins es pit.

Que tengueu salut per molts d'anys!

S.G.

Cafeteria ALMUDAINA

Avda. Ferrocarril, nº 4 - Tel. 56 22 48 ARTÀ (Mallorca)

- * Pastelería
- * Heladería
- * Hamburguesas
- * Platos combinados
- * Tapas variadas y meriendas

ORIENT EN ARTÀ

Calle Santa Margarita, 82

KARATE - KUNG-FU (wu-shu) y manejo de armas chinas

Clases impartidas por:

LAZZARO GARCIA

Dos veces campeón de España

GIMNASIA - MANTENIMIENTO Y 3ª EDAD - CULTURISMO

Disponemos de un amplio horario, con profesorado titulado.
Para más información, pasar por el Centro o llamar al Tel. 55 23 66.

C/ Santa Margarita, 82 - ARTÀ

Premis Comare Beneta

Continuam sa tradició de l'ARTÀ concedint anualment la distinció de sa Comare Beneta. Distinció que és es reconeixement de mèrits per una feina artística social o cultural que doni relleu an es nostro poble.

L'any passat foren distingits En Pedro Sancho Tous i En Pep Forteza Hidalgo. Es primer, per sa seva aportació a tota manifestació artística que es produeix dins la vila i a sa seva reconeguda vàlua com a fotògraf artístic. Es segon, per sa dedicació millorar qualsevol acte públic de caire popular així com a la seva feina pictòrica.

Enguany s'han concedit així mateix, i s'entrega de diplomes i medalles tindrà lloc durant un concert que es vol celebrar a l'església d'es convent d'es Pares Franciscans i d'es qual vos donam compte a un altre lloc d'aquesta mateixa edició.

Passem ara a s'acta de concessió.

Reunits els membres del Consell de Redacció de la revista Artà per tal de debatre el reconeixement de mèrits que els permeti otorgar el diploma i emblema corresponent de "sa Camare Beneta", s'acorda per

N'Antoni Esteva Sullà

unanimitat:

1. Otorgar, a títol pòstum, diploma i emblema Antoni Esteva Sullà, per la seva tasca en pro de la cultura artanenca com a president del Club Llevant.

2. Josep Melia Pericàs, per

la seva dedicació en tot quant fa referència a Artà i especialment per l'obtenció pel poble de l'Institut Llorenç Garcies, l'aportació al periòdic local Bellpuig de la quantitat que permeté l'adquisició d'una

N'Antoni Gili Oliver

màquina ofssset que va garantir la continuació de dita publicació i, finalment, per l'enllumenat del castell i santuari de Sant Salvador i recinte de la parròquia.

3. A Josepa Blanes Aimar, per la seva callada i efectiva tasca social.

4. A Damià Ginard Amorós, per la seva tasca en pro de l'hípica que l'ha duit a ser el guanyador del Gran Premi Nacional de Poltros 1.989.

I perquè consti, firmam el present a Artà en el mes de juny de mil nou cents vuitanta nou.

Pel Consell de Redacció,
José Mislata Cuéllar

NECROLÒGQUES

Mª Isabel Algaba Pascual, de 16 años. Fallecida el 22 de Julio del presente año.

La vimos crecer, y también jugar y sobre todo reír. Su fácil sonrisa acompañaba siempre a su gran ilusión: ser esteticista como su hermana y montar su propio negocio juntas.

Dios, en su extraña justicia, nos la arrebató tras un desafortunado accidente de tráfico.

Hoy sólo nos queda su recuerdo, acompañado del más inmenso vacío y la más profunda e impotente desolación.

Esperamos que en el Reino de las Almas sea tan feliz como lo fue aquí. Y así, algún día, quienes tanto la querían, puedan reunirse con ella en ese cielo tan prometedor de felicidad.

Aina Maria Ginard Ginard, Vives, el passat dia 8 de juliol empenia el camí dels justs. La seva trescada vivent fou un model de longevitat, ja que gaudí una existència de 90 anys.

Nasqué dia 12 d'abril de 1899 al carrer Barracas, 3 (avui ca'n Miquel Garbeta). El 1920 conegué en Pere Josep Mestre Moll, Puig, qui, per cert, guaità al món l'11 de març de 1895, al Molí d'en Recó, essent fill de l'escolà Puig. Don Joan Ginard Sureda, el vicari Pancecola, les posà el cordell matrimonial dia 18 de gener de 1923, a la Parròquia.

Madò Aina suportà seixanta anys de viudatge amb estoicisme monacal.

Testimoniam el més sincer condol al fill Llorenç Mestre Ginard, Vives, amic íntim de sempre i la millor orella musical de Mallorca, a la filla política Francisca Ferrer Ferrer, del Dorado, néta Aina (de la Banca) i als dos renéts.

RETAZOS DE ANTAÑO

El reciente *affaire* de Perico Delgado en la etapa prólogo del *tour*, al presentarse a tomar la salida con varios minutos de retraso, ha levantado oleadas de comentarios y opiniones para todos los gustos. El suceso, en verdad es inhabitual, infrecuente y raro, pero tiene sus precedentes. Y, en nuestra población, para no ir más lejos.

Corría 1946, cuando el diario *Baleares*, por obra y gracia de aquel audaz periodista que se llamaba Miguel Vidal *Rat*, resucitaba tras varios años de ausencia la Vuelta Ciclista a Mallorca. Nuestra villa, de acrisolada solera ciclista, mereció el honor de ser designada final de etapa. La tercera y contra reloj individual.

Eran los tiempos refulgentes del duo Gual-Capó cuyos triunfos en tierras peninsulares eran continuos y sonados. El cartel de participantes en la ronda isleña era de auténtico lujo. Figuras nacionales de tanto renombre como Berrendero, Olmos, Gimeno, Costa, Poblet, Delio Rodríguez,...; extranjeros de primera línea como Goldmitchs, Tarchini, Diederich, Weilemann y la élite de ases insulares como Gual, Capó, Gelabert, Bibiloni... así como un viejo carroza con 33 años cumplidos que respondía por Tomeu Flaquer.

La trascendental etapa Felanitx-Artá contra el crono marcó el liderazgo de B.Capó, mientras nuestro viejo Flaquer, tras una brillante actuación, se situaba séptimo de la general.

Y aquí viene lo del precedente antes citado. Los ciclistas eran alojados en casas

Precedentes del "caso Perico Delgado"

particulares, donde tras comer y reposar fuerzas debían reemprender por la tarde la carrera con la etapa Artá-San Juan. Flaquer quedó instalado en el domicilio del matrimonio Pere Antoni Genovard-Catalina Servera, grandes admiradores, *flaqueristas* acérrimos y amigos fraternales del corredor. Las atenciones y delicadezas que "En Pere Antoni y Na Catalina", dispensaron a Flaquer fueron tantas que el tiempo paso volando y "En Tomeu", se presento a la meta de salida cuando el resto de participantes hacía ya más de cinco minutos que habían emprendido la marcha. La cortedad de la etapa vespertina y la ausencia de dificultades orográficas llevó a que los corredores rodaran a gran velocidad. Flaquer en

solitario se batió de lo lindo y recuperó tiempo, pero no consiguió conectar con el paquete de cabeza. Los dos minutos y medio que no consiguió recuperar le relegaron al séptimo puesto en perjuicio del quinto que tenía al alcance de la mano. Así y todo, figuras de la categoría de los Bernardo Ruiz, Miguel Gual, Miguel Poblet y un largo etcetera quedaron por detrás del artanenc.

Esta anécdota viene a demostrar que el caso de Delgado no es tan inédito ni tan singular. Héte aquí un precedente. Y es que ahora es ya difícil encontrar nada nuevo bajo el sol.

Jaime Casellas F.

COLOMBÓFILA

Ya hacía mucho tiempo que no dábamos a conocer las actividades de la Sociedad Colombófila de Artá. Durante este período de tiempo se han realizado varias sueltas, tanto marítimas como terrestres.

Una vez finalizada la temporada, damos un resumen de las clasificaciones terrestres y de las seis realizadas en Ibiza. Todas obtuvieron un rotundo éxito.

Se perdieron pocas palomas. Estas se pierden debido a la cantidad de halcones que vuelan en nuestro entorno y que poco a poco van destrozando este bello deporte.

Todo colombófilo tiene su propio botiquín en su palomar. Tijeras, bisturí, utensilios necesarios para coser heridas, etc... En cada suelta llega alguna con la necesidad de una pequeña intervención quirúrgica. De seguir así, llegará el momento que diremos: ¿Somos colombófilos o cirujanos?

Clasificación concurso terrestre:

Nº 1: N. Obrador

Nº 2: A. Nicolau

Nº 3: A. Salom

Clasificación de Ibiza:

1ª Clas. Nº 1: G. Ferrer
Nº 2: G. Ferrer
Nº 3: S. Esteva

2ª Clas. Nº 1: G. Ferrer
Nº 2: A. Nicolau
Nº 3: M. Riera

Gafese

Grosfillex
MUEBLES DE JARDIN

TOLDER
ARTÁ

J. OBRADOR
C.I.F. 41 200 338 - 0

Teléfono 56 23 66
Av. Costa y Llobera, 12 (Junto Estación Ferrocarril)
ARTÁ (Mallorca)

El Club Hípico de Artá ha preparado y confeccionado el programa de las carreras, ya tradicionales, que se van a celebrar el día de San Salvador, domingo día 6 de agosto por la tarde, en el Hipódromo de Son Catiu.

La reunión cuenta con un extenso número de equinos, en la cual se disputaran valiosos trofeos, así como más de 300.000 pesetas en premios. El programa es muy completo. Aunque haya propietarios de Artá con varios caballos que no quieran participar, salvo a que se confeccione una carrera para ellos, esto para el club resulta antideportista y es preferible dejarlos fuera de programa.

En la carrera especial para potros de 2 años, generación letra P., participarán Pata, Pastorelli, Polida, Pavorina y Penyora.

La prueba destinada al Premio Estivalia cuenta con los trotones Miss Calicant, Nancy, Maika de Ego, Liduvina, Maivista V.X., Numbela y Niquelon.

Para la gente menuda habrá una exhibición de caballitos poneys al trote enganchado, con trofeo al ganador.

Ocho trotones se disputaran el premio Unita, que cuenta con los participantes de Mel, Mincro B., Ey, Lucky Player, Mont Jorim R., Lirica, Jeremi, y Marta.

Con dos carreras se desglosará el Premio Ca-quir-vin, en la primera con los caballos Luky, Larios, Latitia, Jivaro, Joly Grandchamp, Lechuzo y Jofaina S.M., y para la segunda carrera Falcon, Eneida, Fort Mora, Castañer, Faraona, Paniseres y Japotana.

Los aficionados a la modalidad galope tendrán dos carreras: una para caballos de la I y II categoría, Jhon the great, Arabesca, Rambo, Sesamin, Vora Vora y Tundera; la otra con libre inscripción.

El premio Artá está destinado para trotones importados:

Penyora, potra de 2 años conducida por Mateo Vicens 'Metler'

Quatrino, Negritos, Jaune et bleu, Gamin d'isigni, Plasier de amour y Lido de Fleuriais.

Quizás la prueba más esperada y que causará más expectación con mayor arrastre de público, sea el Gran Matx con el enfrentamiento de los dos caballos del año, entre el ganador del Gran Premio Manacor, Nort Fox, y el caballo local ganador del Gran Premio Nacional 89, Nostro V.X.

Otra carrera de los mejores nacionales de la isla, juntamente con importados, participarán en el Premio San Salvador. Éstos son Jiel Mora, Kecrops, Morlac, Cartumach, Hivern, Murac, E. Marisol y Huracán Quito.

En resumen, más de setenta caballos inscritos dejan un programa muy completo y en condiciones de satisfacer los gustos de toda la afición, asegurando una vez más un merecido éxito de estas carreras.

Tomeu Femenias Sard.

Joan Sinto, el 'míster' de los benjamines

Joan Esteva Rosselló, más conocido por Joanet Sinto, nació con la afición por el fútbol; gran hincha del Barça, lo que le ha ocasionado más de un disgusto, desde pequeño practicante del llamado deporte Rey, ha pasado por casi todas las categorías hasta llegar al primer equipo; no obstante desde hace unos años cambió su faceta de jugador por la de entrenador.

— Joan, ¿cómo surgió la idea de hacerte entrenador?

— Bueno, después de dejar de jugar sentí que algo me faltaba y que me resultaba difícil estar apartado de los terrenos de juego; entonces surgió la idea de entrenar, lo que me ilusionó muchísimo y gracias al apoyo de una serie de amigos me hizo decidirme; y la verdad me alegró de haberlo hecho.

— Por qué te decidiste por los benjamines?

— Porque creo que es con la gente joven con la que se debe trabajar, intentando enseñarles todo lo que tú sabes al mismo tiempo que tú aprendes de ellos; y puedo asegurarte que me reconfortaría más la idea de que alguno de los jugadores que ahora entreno llegará a ser alguien en este deporte y al llegar a la cima se acordara de lo que yo pude aportar en su formación. Esto para mí sería más importante que lle-

gar a entrenar al primer equipo.

— Cuantos años llevas con ellos?

— Este será el segundo. El año pasado participamos en el Torneo de Fútbol Benjamín organizado por el CIM, quedando en tercer lugar; este año volveremos a participar en dicho torneo, aspirando al máximo; a pesar de que tengo muy claro que en las categorías base es mucho más importante la formación del jugador que los posibles logros del colectivo.

— Tenemos entendido que el Avance, que desde su fundación se ha caracterizado por su trabajo con el fútbol base, intenta dar un gran apoyo a este deporte.

— Sí, la verdad es que gracias al Avance sigue habiendo fútbol en Artá. Basta con dar un vistazo a la plantilla de los ju-

veniles y de la Preferente de Artá para percatarse que casi la totalidad han salido de las filas del Avance. Para esta temporada la directiva presidida por Antoni Vaquer ha inscrito en competición, además del equipo Benjamín, a un Alevín entrenado por Joan Llabata y a un infantil bajo las ordenes de Pep Barber. Quiero aprovechar la ocasión para pedir el apoyo de los todos los artenenses, anunciandoles que por 1.000 ptas pueden convertirse en asociados.

— Esperemos que muchos se conviertan en asociados. Desde luego nosotros sí que lo haremos. Joan, según hemos podido constatar, para estas fiestas de Sant Salvador habéis organizado un Torneo Benjamín.

— Cierto es. Este Torneo constará de tres partidos, disputándose el primero el día 29 a las 19 horas entre el Avance y el Badia; el 5 de agosto, también a las 19, el Badia se enfrentará al Cardassar; para cerrar el Torneo el día de Sant Salvador a la 17,30 horas enfrentándose el Avance al Cardassar. Decir asimismo que la entrada es voluntaria y que esperamos la asistencia de todos.

Agradecemos tu presencia y te deseamos la mejor de las suertes.

Biel Tous

Foto comentada

Quaranta anys enrera —exactament i puntualment a l'estiu de 1949—, aquest era el taller de cosidores que la meva mare, la mestressa Catalina Petaca (Catalina Servera Quetglas, de llinatges i de nom), regentava a la casa número 8 del carrer Major, que aleshores es deia de General Aranda.

Era cap allà el juliol. La proximitat de les festes de Sant Salvador ja accelerava el glatir del cor dels artanencs, i al taller de la mestressa Catalina Petaca calia anar enllestint amb diligència, perquè cap parroquiana no es quedàs sense el seu, tots aquells vestits nous que fadrines i casades llüiren després en el passeig, a les verbenes, a la visita al Santuari i als oficis més solemnes de les festivitats. La il·lusió per estrenar un vestit era part important de la il·lusió per la festa.

Tot i les presses, encara hi hagué temps aquell dia per a deixar-se retratar. Va fer la foto un retratista ambulat, que nomia Mascaró i era de Maria; un fotògraf d'aquells que es passejaven amb un aparell enorme de caixó de fusta i trípede plegable, de la més pura escola del Jaume Lluísset de la primera època.

A mitjan capvespre d'un dia lluminós de juliol —poc més o manco a l'hora que l'amo En Joan Geneca solia enfilear, costeta amunt, el carrer Major amb el seu carretó de gelats— les al·lotes del taller, amb la seva mestressa i els dos al·lotons d'aquesta, compongueren aquesta petita instantània gràfica que avui reproduïx l'ARTÀ.

I la llum blanca d'aquella tarda encesa d'estiu impressionà a la placa del complicat artilugi del fotògraf ambulat el batec de vida d'aquest instant efímer perdut en el temps fugisser: Artà, 1949; mes de juliol, mitjan capvespre; la mestressa i les al·lotes d'un taller de cosidores van acabant els vestits que s'estrenaran per les festes.

Les cosidores, per si no les concixeu, són, d'esquerra a dreta, les següents: Na Magdalena Piris, casada amb en Joan Claper; Na Margalida Rossa, que devers l'any cinquanta emigrà amb la seva família a l'Argentina a on es casà; Na Francisca de *El Dorado*, casada amb En Llorenç Vives, i Na Magdalena Sunyer. Un poc a darrera, asseguda a la màquina de cosir, hi ha Na Catalina Coloma, casada amb En Toni Rumbante. L'eix de la fotografia l'ocupa la mestressa del taller, casada amb en Pere Antoni Confit i morta des de fa poc més de vint anys. Vénen a continuació Na Catalina Payeras, casada amb el militar Pablo Coca, Na Victòria Valls i Na Maria Pansacola, casada amb En Miquel de son Fang. A davant, en el centre de la composició, els dos caganys són el dos *petaquetes* menuts, fills de la mestressa: la meva germana i jo, que comptàvem aleshores amb tres i cinc anys respectivament.

Aquell fotògraf ambulat, de Maria de la Salut, va portar exposada al seu caixó de retratar, progressivament engroguida pel pas del temps, aquesta fotografia, una bona partida d'anys, exhibint-la sempre com a un dels seus retrats més aconseguits. Adesiara tornava per Artà, passava per ca nostra i els deia a ma mare i a les al·lotes que, per tots els pobles de l'illa, els fadrins romanien embadalits davant el retrat i li demanaven clarícies d'on era aquell taller, perquè se'n feien creus que a un mateix lloc pogués haver-hi reunida tanta bellesa, un tal floret de dones guapes.

I tenien raó, aquells fadrins. Perquè, tot contemplant la fotografia, un no sap certament el que més ha d'admirar: si l'atractiu de Na Magdalena Piris, l'exuberància de Na Margalida Rossa, la sal de Na Francisca de *El Dorado*, la dolçura de Na Magdalena Sunyer, la serena expressió de bondat de Na Catalina Coloma, l'elegància de na Payeras, la plàcida bel·lat de Na Victòria o la gràcia jovenívola de Na Maria Pansacola.

De totes elles, no puc deixar passar l'avinentsa de tenir avui un pensament especial per Na Margalida Rossa, per a la qual jo sentia una singular estimació. Na Margalida, que se n'anà a les Amèriques i no he tornat veure més. Per si aquest ARTÀ li arribàs, va en ell el meu record —mai no l'he oblidada— i el desig de tornar-la a veure qualche dia. Tot just en dissabte de festes (com en el dia d'aquella foto), voldria que aquest record li arribàs com un aire pur i fresc de la seva terra, nadiua i llunyana: un aire de Sant Salvador que li portàs, enganxats a la memòria, la remor dels paperins, la sentor de la murta i el so de les xeremies.

Quaranta anys enrera totes aquestes al·lotes eren en tots els aspectes, la flor i la nata del nostre poble. Passà un fotògraf ambulat, de poble extern, i deixà perpetuat aquest moment d'àurea plenitud de sa juvenesa. El temps ha passat, però cal evocar les paraules del poeta: "Malgrat s'hagi marcit la glòria de les flors i l'esplendor a l'herba, no us vulgueu afligir: tota la bellesa roman en el record".

Gabriel Genovart Servera